

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 19C/97/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118211323
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4118211323.23

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v spore žalobcov: 1. B.. F. T., nar. XX.X.XXXX, bytom Martinčekova 730/5, 821 01 Bratislava, 2. B.. E. T., nar. X.X.XXXX, bytom Závodná 12256/3B, 821 06 Bratislava - Podunajské Byskupice, 3. F. T., nar. XX.X.XXXX, bytom Martinčekova 730/5, 821 01 Bratislava zast.: JUDr. Alžbeta BORIKOVÁ, advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 47 249 587, so sídlom Predmestská 57, 010 01 Žilina, proti žalovanému: UNIQA pojišťovna, a.s., IČO: 49 240 480, so sídlom Evropská 810/136, 160 00 Praha 6, vykonávajúca podnikateľskú činnosť v SR prostredníctvom svojej organizačnej zložky UNIQA pojišťovna, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, IČO: 53 812 948, so sídlom Krasovského 3986/15, 851 01 Bratislava, zast.: PRK Partners s.r.o., IČO: 35 978 643, so sídlom Hurbanovo námestie 3, 811 06 Bratislava, o zaplatenie 28 757,18 eur s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom sumu 9 907,78 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 879,68 eur od 21.6.2017 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4 494,62 eur od 2.1.2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10 %, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenu Okresnému súdu Nitra dňa 3.10.2018 sa právna predchodkyňa žalobcov Emília T., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.XX.XXXX domáhala od žalovaného zaplatenia sumy vo výške 697,93 eur titulom náhrady výdavkov za jej pobyt v zariadeniach sociálnych služieb ako aj titulom výdavkov za lieky a MR vyšetrenie. Súčasne sa domáhala priznania náhrady trov konania.

2. Uviedla, že dňa 5.10.2015 došlo v Nitre k dopravnej nehode, pri ktorej bola vážne zrazená a utrpela mimoriadne vážne zranenia s extrémne dlhou dobou liečenia a závažnými trvalými následkami. Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla škodcu bolo v čase dopravnej nehody uzatvorené u žalovaného. Zavinenie poisteného žalovaného je právoplatne deklarované v uznesení Okresnej prokuratúry Nitra o schválení zmieru, sp. zn. 2Pv/592/15/4403-30 zo dňa 12.01.2017. Predchodkyňa žalobcov bola do nehody aj vo veku 69 rokov plne sebestačná a vitálna dôchodkyňa so záujmom o okolitý svet. Žila sama vo svojom byte v Nitre, jej tri deti žili dlhodobo v Bratislave so svojimi rodinami. Otvorená zlomenina predkolenia, ktorú utrpela pri dopravnej nehode, jej nedovolila vyše roka sa hýbať, lekári nakoniec museli pristúpiť až k amputácii dolnej končatiny v stehne dňa 10.11.2016. Zdravotný stav Y. T. si vyžadoval odbornú zdravotnícku starostlivosť, ktorá jej nemohla byť poskytnutá v domácom prostredí. Po prvotnej hospitalizácii vo Fakultnej nemocnici v Nitre bola Y. T. prepustená a bolo nutné ju umiestniť do zariadenia disponujúceho odborným zdravotníckym a

ošetrovateľským personálom. Od novembra 2015 bola umiestnená v Dome ošetrovateľskej starostlivosti Zlatý Vek, o.z. v Nitre, kde zotrvala do februára 2016. Rozhodnutím Mesta Nitra zo dňa 20.1.2016 bola Y. T. uznaná za osobu odkázanú na sociálnu službu: zariadenie opatrovateľskej služby V. stupeň, čo predstavuje rozsah odkázanosti žalobkyne 12 hodín denne. Podľa uvedeného posudku Y. T. nebola schopná sama vykonávať činnosti ako osobná hygiena, obsluha pri stravovaní a pitnom režime, obsluha pri vyprázdňovaní močového mechúra a hrubého čreva, vyzliekanie a obliekanie, polohovanie na lôžku, vstávanie a líhanie, dodržiavanie liečebného režimu, kompletná starostlivosť o domácnosť, sprievod k lekárom. Vzhľadom k tomu, že deti žalobkyne žijú v Bratislave a nemohli navštevovať svoju matku častejšie, rozhodli sa ju presunúť do zariadenia v Bratislave. Od 17.2.2016 tak bola žalobkyňa umiestnená v zariadení Betánia Bratislava, n.o., Partizánska 6, Bratislava (ďalej len „Betánia“). Rozhodnutím Bratislavského samosprávneho kraja zo dňa 28.06.2016 bola Y. T. uznaná za osobu odkázanú na poskytovanie sociálnej služby v špecializovanom zariadení, pričom stupeň odkázanosti je určený ako najvyšší možný VI. Podanou žalobou si Y. T. uplatňovala výdavky za pobyt v zariadení Betánia počnúc mesiacom november 2016, pretože výdavky do októbra 2016 jej boli uhradené priamo vinníkom dopravnej nehody p. Stanislavom W. v rámci Dohody o zmieri v trestnom konaní. Za pobyt v Betánii platila žalobkyňa úhradu mesačne pozadu, a to na základe faktúry č. 3532016 za november 2016 vo výške 490,20 eur, uhradená dňa 8.12.2016 a faktúry č. 3862016 za december 2016 o výške 513,15 eur uhradená dňa 7.1.2017, čo spolu činí 1003,35 eur. Od takto vynaložených nákladov boli odpočítané náklady vo výške 270 eur za mesiac, ktoré by inak nebyť dopravnej nehody vynaložila Y. T. na prevádzku svojho bytu, stravu a ostatné svoje každomesačné potreby. Suma 270 eur pozostáva z nákladov na prevádzku bytu 80,00 eur, RTVS 2,32 eur, elektrinu 18,33 eur, stravu 120 eur, iné 50 eur. Titulom nákladov na pobyt v Betánii za mesiace november a december 2016 si preto Y. T. uplatňovala sumu 463,35 eur. V súvislosti s liečením utrpených zranení vynaložila Y. T. náklady na lieky nasledovne: tráviace ťažkosti - Probio-fix, Espumisan; bolesti svalov - Lioton Gel; kašeľ - Ambrobene). Dňa 30.9.2016 zaplatila sumy 174,16 eur a 1 eur ako poplatky za magnetickú rezonanciu. Spolu tieto náklady predstavujú sumu 234,58 eur. Y. T. si nárok na náhradu nákladov spojených s liečením uplatnila u žalovaného prostredníctvom spoločnosti LITIS odškodnenie, s.r.o., a to listom zo dňa 17.5.2017. Žalovaný náhradu škody neposkytol ani po urgencii zo dňa 18.7.2017. Keďže žalovaný odmietol dobrovoľne splniť celý svoj záväzok, dostal sa do omeškania s plnením svojho dlhu, preto si Y. T. uplatňovala i nárok na úroky z omeškania v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., a to vo výške 5 % ročne zo sumy 697,93 eur odo dňa 21.6.2017, t. j. dňa nasledujúceho po dni splatnosti lehoty v uplatnení zo dňa 17.5.2017 až do zaplatenia.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe žiadal žalobu zamietnuť ako nedôvodnú. Argumentoval že ubytovanie predchodkyne žalobkyne v zariadení Betánia nie je možné dávať do súvislosti s dopravnou nehodou, tieto nároky nemajú oporu v zákonoch a sú čisto špekulatívne. Predchodkyňa žalobkyne tiež nepreukázala, že náklady na lieky a poplatky na magnetickú rezonanciu boli vynaložené v súvislosti s dopravnou náhodou. Magnetická rezonancia je hrazená zo zdravotného poistenia, a preto žalovaný nemá povinnosť tieto náklady uhrádzať.

4. Predchodkyňa žalobcov Y. T. v replike zdôraznila, že je nútená v zariadení sociálnej služby bývať vzhľadom na jej zdravotný stav z dôvodu dopravnej nehody. Uviedla, že je jej poskytovaný príspevok pri odkázanosti inej fyzickej osoby na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy zo strany Bratislavského samosprávneho kraja. Príspevok nie je poskytovaný jej, ale priamo zariadeniu sociálnej služby a zariadenie vystavuje faktúry nad rámec uvedeného príspevku. Nárok na ďalší príspevok už predchodkyňa žalobkyne nevzniká. Náklad na magnetickú rezonanciu predstavuje poplatok za prednostné vybavenie, ktoré považuje za opodstatnený a účelne vynaložený vzhľadom k tomu, že čakacie lehoty na magnetickú rezonanciu sú niekoľko týždňov. Y. T. ležala s otvorenou zlomeninou predkolenia takmer jeden rok, so zápalom rany, postupným odumieraním tkaniva a ďalšími komplikáciami.

5. Y. T. v priebehu konania opakovane rozšírila žalobu a dožadovala sa voči žalovanému zaplatenia ďalších nárokov. Podaním zo dňa 5.12.2018 žiadala, aby súd zaviazal žalovaného zaplatením sumy 9 973,78 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 380,20 eur od 21.6.2017 do zaplatenia. Suma vo výške 9 973,78 eur pozostáva z výdavkov za pobyt v zariadení Betánia Bratislava n.o. (ďalej len Betánia) v období január - marec 2017 v celkovej výške 682,27 eur. Nárok na zaplatenie sumy 682,27 eur si uplatňovala s poukazom na faktúry zo zariadenia za uvedené obdobie spolu na sumu vo výške 1 492,27 eur zohľadniac jej náklady v sume 270 eur za každý mesiac, ktoré by inak

vynakladala za prevádzku svojho bytu a svoje ďalšie každomesačné potreby. Odo dňa 20.3.2017 bola predchodkyňa žalobcov umiestnená v zariadení HESTIA n.o. (ďalej len Hestia). Za pobyt v uvedenom zariadení si za obdobie od 30.3.2017 do 31.7.2017 uplatnila náhradu nákladov v sume 7 902,08 eur, rovnako ako v prípade predchádzajúceho zariadenia s poukazom na faktúry vystavené zariadením po odpočítaní sumy 270 eur za každý mesiac (12 492,08 eur - 12x270 eur = 7902,08 eur). Pretože ťažké zranenie nohy Y. T. viedlo k amputácii jej dolnej končatiny dňa 10.11.2016, jej zdravotný stav si vyžadoval osobitnú rehabilitáciu, ktorá jej nemohla byť poskytnutá personálom zariadenia Betánia. Bolo preto nutné využiť služby špecializovaného subjektu Empatia, n.o. (ďalej len Empatia). Na základe Zmluvy o poskytovaní služby č. 816063 zo dňa 28.11.2016 pracovník Empatia navštevoval predchodkyňu žalobcov a poskytoval jej sprievod pri chôdzi, pomoc pri vstávaní, líhaní si na lôžko, polohovanie, pomoc pri manipulácii s predmetmi. Za uvedené predchodkyňa žalobcov na základe faktúr zaplatila sumu vo výške 691,50 eur. Istina vo výške 9 973,78 eur pozostáva z nákladov na pobyt v Betánii v sume 463,35 eur + 682,27, nákladov na lieky, poplatky a magnetickú rezonanciu v sume 234,58 eur, nákladov na pobyt v Hestia v sume 7 902,08 eur, nákladoch na služby Empatie v sume 691,50 eur.

6. Ďalším podaním predchodkyňa žalobcov žalobu rozšírila o nárok na úroky z omeškania v sadzbe 5 % ročne zo sumy 8593,58 eur odo dňa 2.1.2019. Suma 8 593,58 eur pozostáva z nákladov na pobyt v Hestii v sume 7 902,08 eur a nákladov na služby Empatie v sume 691,50 eur. Počiatok omeškania stanovila predchodkyňa žalobkyne odo dňa 2.1.2019, teda odo dňa posledného vyjadrenia žalovaného, ktorý tieto nároky neuznáva a nemieni ich zaplatiť.

7. Zmenu žaloby navrhla predchodkyňa žalobkyne i podaním zo dňa 11.5.2020, v ktorom nad rámec už uplatneného nároku žiadala, aby súd žalovaného zaviazal zaplatením sumy 15 342,95 eur titulom nákladov na pobyt predchodkyne žalobcov v zariadení Hestia od 1.8.2018 do 31.3.2020. Od celkových zariadením vyúčtovaných nákladov odpočítala sumu 270 eur mesačne nasledovne: 20 742,95 eur - 20x270 eur = 15 342,95 eur. Celkový nárok na bol vyčíslený sumou 25 316,73 eur.

8. Podaním z 13.11.2020 sa žalobcovia opäť domáhali zmeny žaloby, keď svoj nárok rozšírili o ďalšie náklady na pobyt predchodkyne žalobkyne v zariadení Hestia od 1.4.2020 do 9.10.2020 v sume 3 440,45 eur. Sumu 3 440,45 eur si vyčísľili ako rozdiel zariadením vyfakturovanej sumy 5 138,84 eur a sumy 6x270 eur, teda nákladov, ktoré by predchodkyňa žalobkyne vznikli v súvislosti s jej každodennými potrebami a bývaním v byte v Nitre ako pred nehodu.

9. Zmenu žaloby súd naposledy pripustil uznesením č. k. 19C/97/2018-438 zo dňa 25.1.2021. Predmetom tohto konania je tak nárok žalujúcej strany na zaplatenie sumy 28 757,18 eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 380,20 eur od 21.6.2017 do zaplatenia a s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 8 593,58 eur od 2.1.2019 do zaplatenia.

10. V priebehu konania došlo k úmrtiu pôvodnej žalobkyne Y. T.. Jej právna zástupkyňa doručila súdu návrh na pokračovanie v konaní s jej dedičmi. Uznesením č. k. 19C/97/2018-378 zo dňa 12.11.2020 súd rozhodol o pokračovaní v konaní so žalobcami v 1., 2. a 3. rade.

11. Súd spor prejednal za prítomnosti právnych zástupcov strán sporu a vykonal dokazovanie oboznámením sa s ich prednesmi ako aj s listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah súdneho spisu, vykonal výsluch žalobu v 1. rade, svedkov Renáty L., Ing. Milady N. a vypočul aj znalca MUDr. Tomáša K..

12. Právna zástupkyňa žalobcov na pojednávaní trvala na dôvodnosti žaloby v celom rozsahu. Poukázala na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. US IV.444/11, na rozhodnutia NS SR publikované pod číslom R 11/76 a R 46/83 a na tvrdení, že v súdnej veci išlo o náklady vynaložené v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou a v záujme stabilizácie a nezhoršovania zdravotného stavu Y. T.. Poukázala i na rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci Haasová, ako aj na poslednú motorovú smernicu EU, ktorá ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť taký právny stav, aby z PZP boli hrazené všetky nároky poškodených na náhradu škody v súvislosti s dopravnou nehodou. V danom prípade sa premlčanie posudzuje v zmysle ustanovenia § 106 ods. 2 OZ, podľa ktorého sa objektívna premlčacia doba na nároky na náhradu škody na zdraví neuplatňuje. Za dôvodný považuje je aj nárok na náhradu liekov, lieky Probiofix a Espumisan sú určené na liečbu tráviacich ťažkostí, ktoré vznikli u p. Y. T. v dôsledku dlhodobého imobilizačného syndrómu, pretože bola najskôr 1 rok pripútaná na lôžko kvôli naloženiu externého fixátora na zlomeninu predkolenia a následne po jednom roku jej bola prevedená

amputácia dolnej končatiny, to znamená, že naďalej je imobilná. Pokiaľ ide o liečebné náklady Lioton gel a Panthenol, tieto sú určené na liečbu bolesti svalov a predchádzanie vzniku preležanín, resp. iných defektov kože v dôsledku nedostatočnej mobility. Náklady na magnetickú rezonanciu predstavujú výdavky na prednostné vyšetrenie, ktoré bola Y. T. nútená vynaložiť vzhľadom na niekoľkotýždňové čakacie doby. Uzavretie zmluvy v trestnom konaní nebráni tomu, aby ostatné nároky na náhradu škody boli úspešne uplatnené u poisťovateľa PZP. Po uzavretí tohto zmluvy žalovaný dobrovoľne uhradil pani Emílii T. úhradu za bolestné a časť náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na str. 4 uznesenia o schválení zmluvy, tretí odsek odspodu, predchodkyňa žalobcov ako poškodená výslovne vyhlásila, že iné nároky na náhradu škody ako tie ktoré boli zahrnuté v sume dohodnutej v zmluvi, si nebude uplatňovať u obvineného, avšak ostatné nároky, ako napr. náhradu za bolestné a iné si poškodená uplatní priamo u poisťovateľa, to znamená žalovaného. S týmto obvinený súhlasil, o čom svedčí samotné uzatvorenie zmluvy. Predmetný zmluva nebráni tomu, aby si predchodkyňa žalobcov úspešne uplatnila ďalšie to znamená iné nároky na náhradu škody u žalovaného. Právna zástupkyňa žalobcov ďalej poukázala na odôvodnenosť presunu predchodkyne žalobcov z Nitry do Bratislavy, pretože je všeobecne známe, že blízkosť najbližších rodinných príslušníkov má nepochybne aj pozitívne terapeutické účinky na poškodeného. Pokiaľ ide o presun zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia, k nemu došlo z dôvodu zanedbania starostlivosti Betánia o pani Emíliu T..

13. Právny zástupca žalovaného na pojednávaní požadoval, aby súd žalobu zamietol, zotrval na vznesenej námietke premlčania ako aj na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Tvrdil, že náklady na sociálne služby spočívajúce v poplatkoch za ubytovanie a doplnkové služby v rôznych sociálnych zariadeniach nie je v zmysle konštantnej judikatúry možné považovať za náklady, ktoré by preukázateľne súviseli s liečbou predchodkyne žalobcov. Poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 30.11.2010, sp.zn. 25Cdo/2365/2008. Predchodkyňa žalobcov si mohla svoj nárok uplatniť vo vzťahu ku škodcovi, s ktorým však uzavrela mimosúdnu dohodu, v zmysle ktorej škodca jej nahradil určitý finančný obnos za to, že žalobkyňa vynaložila finančné prostriedky na pobyt v zariadeniach sociálnej služby a ako protizávazok sa predchodkyňa žalobcov vzdala ďalších nárokov voči škodcovi. Žalovaný nahrádza z poistenia náhradu za nároky škodcu. Pretože predchodkyňa žalobcov sa ďalších nárokov vzdala, tieto neexistujú. Nie je ani splnená podmienka príčinnej súvislosti, keďže z konštantnej judikatúry vyplýva, že príčinná súvislosť nie je daná, ak ide o následok následku. V tomto prípade potreba ošetrovateľských služieb je v dôsledku následku škodovej udalosti. Príčinná súvislosť tu nie je daná. Poukázal i na skutočnosť, že služby, ktoré boli predchodkyňi žalobcov v zariadeniach poskytované nemali charakter nákladov súvisiacich s liečením a nevedli k zlepšeniu jej zdravotného stavu, za neúčelný považuje aj presun predchodkyne žalobcov zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia, kde boli náklady na pobyt podstatne drahšie. Poukázal i na vek predchodkyne žalobcov, ktorá mala v čase dopravnej nehody 80 rokov a trpela viacerými ochoreniami nemajúcimi priamy súvis s dopravnou nehodou. Aj jej vek mal významný vplyv na skutočnosť, že bola po dopravnej nehode umiestnená v špecializovaných zariadeniach. Vzhľadom na uvedené predchodkyňa žalobou s poukazom na jej vek zodpovedá za prípadnú škodu v rozsahu najmenej 50 %. Právny zástupca žalovaného poukázal tiež na možnosť umiestnenia predchodkyne žalobcov na oddelení dlhodobo chorých v nemocnici, prípadne inom lacnejšom zariadení. Porovnateľné služby na území Nitrianskeho kraja bolo možné zabezpečiť aj za nižšiu sumu, a to za sumu 360 eur mesačne.

14. Žalobca v 1. rade na pojednávaní uviedol, že jeho maminu ako 80 ročnú zrazilo auto, keď išla ráno k lekárovi. Dovtedy bola človek plný elánu, úplne samostatná, žila v 2-izbovom byte v Nitre. Asi 15 km od Nitry majú záhradu, kde spolu chodievali. Mamina tam chodievala i vlakom samostatne v priebehu týždňa. Dlhodobo sa venovala ručným prácam, paličkovaniu, ako zručnú ju volali na rôzne výstavy. Dá sa povedať, že viedla plnohodnotný život. Mala okruh svojich priateľov, s ktorými sa sporadicky stretávala. Tragédiou sa jej život zmenil o 180 stupňov. Bola na tom veľmi zle a bojovala na hranici života a smrti. Všetci aj lekári povedali, že to je zázrak, že to všetko prežila a že existuje, utrpela vážne poranenia, najviac utrpela jej noha. Rok po nehode bola celkom imobilná a museli sa rozhodnúť, či jej nohu amputovať. Nohu jej napokon amputovali cca po roku od nehody. Po 30-tich dňoch od nehody im lekári oznámili, že si ju majú zobrať. Spýtal sa lekárov, že kam, keď bola odkázaná na 24-hodinovú starostlivosť. Bolo mu odporúčané, aby sa obrátil na sociálneho pracovníka v rámci nemocnice. Tam mu odporučili zariadenie Zlatý vek, ktoré je priamo v areáli nitrianskej nemocnice. Považoval to za najlepšie riešenie, pretože ak by sa so ňou čokoľvek stalo, mohli ju rýchlo previesť do nemocnice a toto sa aj niekoľkokrát stalo. V zariadení Zlatý vek mamu navštevovali, boli to dennodenné návštevy. Navštevoval ju on, jeho dve sestry a neterka. Striedali sa. Bolo to časovo veľmi náročné, v tom čase všetci pracovali.

Zariadenie Zlatý vek mal obmedzené návštevné hodiny, bolo to asi od 15:00 do 17:00 hod. Starostlivosť v zariadení o mamu nebola dobrá, stalo sa, že jej zamenili lieky. Hľadali preto iné riešenie. Ohľadom stavu zariadenia mu ešte na začiatku aj samotný sociálny pracovník v nemocnici povedal, že úroveň je tak 50 na 50, z čoho sa dalo očakávať, že môžu vzniknúť problémy. Robili prieskum zariadení v Bratislave a po uvoľnení miesta v Betánii bola mam prevezená sem. Mame sa noha nehojila, bola imobilná, ležiaca, nepohyblivá a na základe odporúčania konzília sa rozhodli, že nohu treba amputovať. Na zariadenie Betánia spočiatku neboli veľké nároky, v tomto zariadení mamu v zanedbanom stave nikdy nenašli, pokiaľ bola ležiaca. Po amputácii nohy predpokladali, že sa jej život posunie k lepšiemu, očakávali zvýšenú starostlivosť. V zariadení Betánia prevažovali pacienti, ktorí majú duševné choroby a toto na mamu veľmi zle vplývalo, pretože nemala s kým komunikovať. Ona na tom bola duševne veľmi dobre. Zariadenie Betánia sídli na Partizánskej ulici v Bratislave. Vstup do zariadenia tvorí jeden koridor oplotený kamenným múrom, kde klientov, aby sa nadýchali čerstvého vzduchu, jedného za druhým vyviedli na vozíku na vzduch. Po amputácii nohy potrebovala mam rehabilitovať, zariadenie Betánia však tieto služby neposkytovalo. Cvičili s ňou preto oni a zabezpečili jej aj fyzioterapeuta z Empatie, ktorý ju navštevoval. Pani riaditeľka mu povedala, že takéto výkony od zariadenia Betánia nemôže očakávať. Mama v zariadení ochorela, dali jej na izbu ešte jednu pani, ktorá sa veľmi hlučne správala a mama si nevedela oddýchnuť ani v noci. Pani riaditeľku žiadala o pomoc, mamu mali presunúť do inej izby, čo sa napokon nerealizovalo. Jej zdravotný stav sa zhoršoval, dožadovali sa, aby jej zavolali lekára, ale toto vrchná sestra nebrala do úvahy. Do nemocnice v Bratislave bola prevezená až na ich naliehanie a tu konštatovali, že prišli v hodine dvanástej, pretože bola v takom stave, že bol ohrozený jej život. Rozhodli sa preto hľadať iné zariadenie. Fyzioterapeut mu odporučil zariadenie Hestia. Zariadenie Hestia malo ťažšie a ľahšie prípady rozložené do dvoch priestorov a malo kapacitu asi 30 ľudí. Išlo o veľmi jednoduché zariadenie, ktoré by prirovnal k horšej nemocničnej izbe. Mali tu rozdelenú sociálnu a zdravotnú starostlivosť. Mame vyrobili protézu a bolo potrebné s ňou chodiť, čo zariadenie umožnilo. Chodili s ňou oni v rámci návštev a raz denne s ňou chodil pracovník zariadenia. Ide o priestor v areáli bývalej materskej školy, ktorý má areál vhodný na vychádzky. Nešlo tu o zabezpečenie komfortu, ale o zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. V zariadení zistili, že mam paličkuje a vytvorili jej k tomu priestor, čo na ňu veľmi pozitívne vplývalo. Tiež pozitívne na ňu vplývalo, že s ňou chodili a udržiavali sociálny kontakt. O ich mamu by sa žalobcovia nedokázali postarať, jej zdravotný stav si vyžadoval 24-hodinovú starostlivosť, nemajú ani bezbariérové domácnosti. Na zariadenia Zlatý vek alebo Betánia sa nesťažoval, chcel sa tomu vyhnúť, pretože vie, že by tým nič nevyriešil. Diagnózy ostatných klientov v zariadení Betánia nepozná, ale stalo sa mu, že prišiel, pozdravil a pozerali na neho samé nemé tváre. Zariadenie Betánia neposkytovalo možnosť rehabilitácií a tieto služby nedokázalo zabezpečiť. Zariadenia mali uzavreté zmluvy s mamou, platby sú uhrádzané z jej účtu a žalobca v 1. rade je v zmluve vedený ako zodpovedná osoba. Mama mala dôchodok 360,06 eur. Služby si hradila z prostriedkov z predaja bytu v Nitre.

XX. Svedkyňa A. L., riaditeľka zariadenia Betánia Bratislava, n.o. na pojednávaní uviedla, že Betánia je domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie: Vo svojich službách poskytuje ubytovanie, 24-hodinovú starostlivosť, kde je zahrnuté ubytovanie, stravovanie a opatrovateľská činnosť. Zariadenie poskytuje aj rehabilitačné činnosti a potom sociálnu prácu s klientom. Zmluva, ktorú s klientmi uzatvárajú je trojstranná. Zmluvnou stranou je zariadenie ako poskytovateľ starostlivosti, ďalej klient - prijímateľ služieb a treťou stranou býva rodinný príslušník (platiteľ). Pokiaľ ide o odchod predchodkyne žalobcov zo zariadenia, svedkyňa uviedla, že všetko bolo v poriadku, kým za pani T. chodili jej dcéry. Jej syn sa dlho neukázal, boli to mesiace. Potom ju navštívil syn, ktorý sponchyboval všetko okolo zariadenia a začal sa im vyhrážať súdom, hoci sama nevie, kvôli čomu. V zariadení majú aj klientov v ťažšom zdravotnom stave, ako bola pani T. a starostlivosť o nich zvládajú. Zmluvu podpisovali s jednou z dcér pani T.. Počas jej pobytu nebola na zariadenie žiadna sťažnosť zo strany rodinných príslušníkov. Presne nevie, prečo sa napokon rozhodli pre iné zariadenie, no myslí si, že zrejme hľadali lacnejšie zariadenie. Sú malé zariadenie rodinného typu, čím sú prirodzene drahší ako sú štátne zariadenia. Ich zariadenie môže vychádzať drahšie z dôvodu, že majú menej klientov, ale aj z dôvodu starostlivosti ktorú klientom poskytujú. Napríklad ak v štátnych zariadeniach klientov prebaľujú 2 až 3x denne, čo je vykryté aj zo strany zdravotnej poisťovne, u nich klientov prebaľujú podľa potreby, ak je to nutné aj 8 až 9x denne, s čím sú samozrejme spojené vyššie náklady a toto sa potom premieta vo faktúre. Starostlivosť o predchodkyňu žalobcov určite nebola zanedbaná, bola umiestnená na oddelení, kde majú len 8 klientov. V zariadení sa vždy snažia o nejakú nadstavbu. V čase pandémie COVID nemali toto ochorenie aj vďaka opatreniam, ktoré dodržiavajú. Pokiaľ ide o jednotlivé položky faktúr, tak odborné činnosti zahŕňajú napr. prácu zdravotnej sestry, v prípade pani T. išlo o prevážovanie rany po amputácii. Doplatok za lieky a

zdravotníckej pomôcky je položka čo zaznamenáva a spočítava počas mesiaca čo klient potrebuje. V opatrovateľskej službe je zahrnuté poskytovanie základných hygienických potrieb, umývanie, kúpanie, vyzliekanie, podávanie stravy, pitný režim, polohovanie klienta. Nadstavbou je sociálna práca napr. pracovník, ktorý sa chodí s klientmi rozprávať, pastoračná služba, zábavná činnosť (koncerty, kreslenie, tancovanie, divadlo). Cena vo faktúre nie je každý mesiac rovnaká a túto môže navyšovať zdravotnícky materiál, doplatky za lieky alebo navyše poskytovaná služba napr. rehabilitácie, ktoré v základnej cene zahrnuté nie sú a tieto v prípade potreby zabezpečujú externe a následne klientom fakturujú. Sú aj zariadenia, ktoré túto službu majú zahrnutú v základnom poplatku za túto starostlivosť. Nie sú zdravotné zariadenie. Sú sociálne zariadenie, ale klientom ponúkajú možnosť využívať služby lekára, s ktorým spolupracujú. Pokiaľ majú klienti vlastného všeobecného lekára a chcú aby tento poskytoval zdravotnú starostlivosť, toto akceptujú. Službu vymieňanie močového katétra neposkytujú, ale vedia ju zabezpečiť za poplatok. Výmenu katétra zabezpečuje služba ADOS a presne v tej výške, ako ju ADOS fakturuje im, ju fakturujú klientovi. Klientov prijímajú na základe posúdenia lekára. Je však dobré, keď sú v zariadení umiestnení klienti s rôznymi diagnózami, pretože tak vzniká prirodzene podnetné prostredie. Špecializované zariadenie má kapacitu 25 klientov a DSS 8 klientov. Percento pacientov, ktorí majú aj nejaké psychické postihnutie, je vyššie. Práve na tom poschodí, kde bola aj pani T., čo bolo to poschodie s ôsmimi klientmi sú práve takí, ktorí nemajú až také vážne psychické postihnutia. Pani T. bývala na 2-postelovej izbe, väčšinou boli dve na izbe. Keď pani T. prišla do zariadenia, nebola v dobrom psychickom stave, práve ona bola tá ktorej stav bol horší. Potom sa však jej stav zlepšil a zasa ona bola tým klientom s ľahším psychickým stavom. Po amputácii nohy pani T. učili chodiť, chodili s ňou opatrovateľky a zo začiatku, keď začala používať protézu, im pomáhal aj externý rehabilitačný pracovník, čo sa premietlo aj do faktúry. Pani T. chodenie zo začiatku odmietala, čo je vzhľadom na takýto zákrok aj pochopiteľné. Mohlo sa stať, že si externého rehabilitačného pracovníka zabezpečila rodina sama.

16. Svedkyňa Ing. G. N., riaditeľka zariadenia HESTIA, n.o. na pojednávaní uviedla, že Hestia má registrované služby zariadenie pre seniorov v kapacite 2 lôžka a špecializované zariadenie v počte 32 lôžok, poskytujú sociálne služby, ako jedáleň a všetky ďalšie obslužné činnosti. Hestia z hľadiska cenovej úrovne sa nachádza v strednej časti cenového spektra v Bratislavskom kraji. Pokiaľ ide o ceny jednotlivých zariadení v Bratislave, najdrahšie zariadenie v Bratislave je Dom Rafael, tu je cena za celkové služby vo výške 2 400 eur mesačne. V lacnejších zariadeniach sú dlhé zoznamy čakateľov. Stáva sa, že klienti čakajú aj pól rok aj niekoľko rokov, kým sa uvoľní miesto. Tieto zoznamy vedú zo zákona riaditeľa zariadení. Cena v týchto zariadeniach sa pohybuje okolo 750 eur mesačne. Pani T. dostávala normálnu stravu. Nebola vyberavá, mala tzv. šetriacu stravu. Pokiaľ ide o jednotlivé faktúry pre pani T., ku koncu jej života sa jej otvorili rany a bolo potrebné spotrebovať na jej ošetrovanie viac zdravotníckeho materiálu. U pani T. sa používali antidekubitálne náplaste, a to tie najkvalitnejšie, pretože jej rany veľmi mokvali Pretože zariadenia nemajú zmluvy zo zdravotnými poisťovňami klientov, spotreba takéhoto materiálu im nie je preplácaná. To čo bolo nutné a čo lekár predpísal, zariadenie kúpilo s tým, že jednotlivé paragóny sa prikladali k faktúram. Rovnako aj doplatky k liekom, ktoré mali klienti predpísané. Pokiaľ ide o jednotlivé fakturované položky, tieto svedkyňa popísala. Úkony sebaobsluhy je položka, ktorá sa fakturuje v rámci ceny za sociálne služby. Viazá sa k § 76 zákona č. 448/2008. Vyjadrujú náklady na činnosti, ktoré robia opatrovatelia (ranná hygiena, podávanie raňajok, aktivačné cvičenia, podávanie desiatej, obedu, prebaľovanie, ukladanie na spánok, podávanie olovrantu, večerná hygiena, ukladanie na spánok, podávanie večere, hydratovanie). Položka oprava, servis, údržba znamená, že ak sa v zariadení niečo pokazí, urobí sa oprava, ktorá sa rozpočíta medzi klientov, napr. oprava pračky, nákup prístrojov, šállok. Hlavná výhoda zariadenia Hestia oproti iným v Bratislave je, že ich klienti v prvom rade dostali riadnu zdravotnú starostlivosť. Bazírujú na ošetrovateľských výkonoch ich sestier a s lekármi majú uzavreté dohody, na základe ktorých sú im títo lekári k dispozícii. Jedná sa o všeobecného lekára, psychiatra, neurológa, urológa a chirurga. Uvedení lekári majú ich klientov dispenzarizovaných, pre klientov je to takto komfortnejšie, že majú lekárov k dispozícii, lekár príde za nimi do zariadenia. Napr. posúdenie dekubitu u pani T. mimo zariadenia by znamenalo, že by museli objednať sanitku, pani T. by s doprovodom musela ísť na vyšetrenie, počkať v čakárni a vrátiť sa, čo by trvalo aj 4 až 5 hodín bez jedla a pitia. Vyšetrenie v zariadení je určite takto pre klienta bezpečnejšie aj komfortnejšie. Pani T. bola jedným z najťažších pacientov z dôvodu, že bola duševne v obraze, avšak jej telo upadalo. Mala silu žiť a práve ona bola tým motorom, ktorý hnal sestričky, aby urobila pár krokov, čo pre ňu znamenalo aj hodinu namáhavej práce. K zariadeniu Betánia svedkyňa uviedla, že Betánia má oproti ich zariadeniu niekoľko nevýhod. Určite Hestia poskytuje rozsah zdravotných služieb lepšie než Betánia, ide o tie zmluvy s lekármi a ošetrovateľskú starostlivosť, ako ju majú nastavenú. Betánia nemá krásnu záhradu, ktorú aj pani T. užívala. Pobyty v záhrade pani T. prispeli k tomu, že bola v dobrej celkovej pohode. Je rozdiel,

keď je človek zavretý 2 roky v izbe alebo má možnosť dokonca sám ísť do záhrady. Pani T. vonku aj paličkovala, pretože tam bolo dobré svetlo. Pokiaľ ide o položku na faktúre Ošetrovateľské služby sú to doplnkové služby, náklady na mzdy sestier a celého ošetrovateľského tímu, prípadne kompenzácie lekárov, ďalej sú tam prípadné náklady na aktivačné cvičenia, psychológa, prípadne muzikoterapiu, ide o činnosti, ktoré im zákon neprikazuje, ale sú to náklady ktoré sa niekde musia prejavíť. Fakturujú vždy len to, čo bolo určené v cenníku. Dôležité je vypočítať ekonomicky oprávnené náklady a mimo týchto sa potom fakturujú doplnkové služby pre jednotlivých klientov. Vo faktúrach to majú rozdelené. V tom prvom štvorčeku sú ceny za sociálne služby a v tom ďalšom je cena za doplnkové služby. Sociálne služby sú uhrádzané aj z dôchodku klientov. Doplnkové služby si hradia z prostriedkov mimo dôchodku.

17. Znalec MUDr. F. K. na pojednávaní vypovedal, že z medicínskeho hľadiska je pojem zlepšenie zdravotného stavu chápané ako úprava funkcií, hodnôt pohybov, bolestí alebo iných zhoršení zdravotného stavu, ktoré nastali chorobou alebo úrazom. Vždy sa sledujú tie parametre, ktoré boli mimo normálnych hodnôt, buď objektívne alebo subjektívne a pod zlepšením sa rozumie to, že sa dostanú do hodnôt normálnych alebo blížiacich sa norme. Zvyčajne vykonávajú tie isté úkony, ktoré urobili, keď zistili, že sa zdravotný stav sa zlepšil a keď na základe tých istých hodnôt zistia zlepšenie, konštatuje, že zdravotný stav sa zlepšil. Napr. pri zakrvácaní do pohrudničnej dutiny po úraze sa robí RTG vyšetrenie a meria sa saturácia kyslíka krvi. Po operačnom odstránení krvi z pohrudničnej dutiny, opätovnom rozopätí pľúc sa urobí opakované RTG a takisto sa zmeria saturácia kyslíka krvi, ktoré už vykazujú oveľa lepšie až normálne hodnoty. Porovnávajú sa prvotné a opakované vyšetrenia. Jednotlivé položky uvádzané v posudku (ubytovanie, strava, obslužné činnosti, osobná hygiena, manikúra a pedikúra, služby doprovodu a náklady súvisiace s dopravou a údržbou zariadenia, v ktorom bola umiestnená pani T.) výrazne zmierňujú bolesti pri stuhnutí chrbtice, obmedzení pohyblivosti ramenného kĺbu a uľahčujú jej bežné fungovanie vzhľadom k anatomickej strate dolnej končatiny, teda všetky vymenované činnosti vedú k zlepšeniu jej zdravotného stavu. K jednotlivým položkám znalec uviedol: Ubytovanie - ubytovanie prispôsobené osobe s amputovanou končatinou prispôsobené osobe na vozíku, prípadne pohybu s barlou; Strava - všetky úkony spojené s prípravou stravou sú zťažujúce pre osobu s amputovanou končatinou, preto podávanie hotovej stravy výrazne uľahčuje život tým, že sa nemusí namáhať, Obslužné činnosti ako žehlenie, pranie, upratovanie: to isté ako pri strave; Osobná hygiena - u staršieho človeka s obmedzením pohyblivosti je výrazne sťažovaná, preto pomoc pri osobnej hygiene výrazne uľahčuje vykonávanie osobnej hygieny a zlepšuje komfort a zdravotnú pohodu; Služby doprovodu - pre osobu so zníženou pohyblivosťou je výrazným uľahčením spoločenských alebo iných kontaktov; Náklady súvisiace s dopravou, údržbou zariadenia sociálnych služieb - k tomu sa znalec nevedel vyjadriť. Pani T. mala stravu primeranú svojmu zdravotnému stavu, ktorú prijímala normálne svojpomocne. V súvislosti s dopravnou nehodou bolo aj užívanie lieku Lioton gel.

18. Z vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

19. Dňa 5.10.2015 došlo v Nitre k dopravnej nehode, ktorú zaviniel Stanislav W., nar. 1.1.1972 jazdiaci motorovým vozidlom Škoda Rapid EČ: R tak, že na dlhej ulici v Nitre, na priechode pre chodcov nedal prednosť chodkyňi Emílii T., čím došlo k jej vážnym zraneniam.

20. Okresná prokuratúra Nitra uzavrela dňa 12.1.2017 medzi obvineným vodičom a poškodenou Emíliou T. zmierny a trestné stíhanie obvineného zastavila. Z uznesenia o schválení zmierny vyplýva, že poškodená si uplatnila nárok na náhradu škody od obvineného v celkovej výške 7 570 eur. Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že poškodená zastúpená splnomocnenou zástupkyňou JUDr. K. R. vyhlásila, že so zmiernou súhlasí a uplatnila si nárok na náhradu škody vo výške 7 570 eur a vyhlásila, že iné nároky na náhradu škody si u obvineného uplatňovať nebude. Nároky na náhradu škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, prípadne ďalšie nároky na náhradu škody si poškodená bude uplatňovať priamo od poisťovateľa.

21. Mesto Nitra dňa 20.1.2016 rozhodlo o odkázanosti Y. T. na sociálnu službu: zariadenie opatrovateľskej služby s tým, že podľa posudku žiadateľka dosiahla V. stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby. V priloženom posudku o odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu je uvedené, že ide o V. stupeň odkázanosti, priemerný rozsah odkázanosti 8-12 hod./deň (240-360 hod./mes.) a je tu uvedený aj zoznam úkonov sebaobsluhy, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej osoby: hygiena - osobná hygiena, celkový kúpeľ, stravovanie a dodržiavanie pitného režimu - obsluha, vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva - sprievod na toaletu, pomoc pri vyzliekaní, obliekaní, účelná

očista po toalete, sprievod z toalety, podanie podložnej misy, následná očista podložnej misy, ochrana osobnej a posteľnej bielizne pred znečistením, obliekanie, vyzliekanie, obúvanie, mobilita, motorika - sprievod pri chôdzi, pomoc pri vstávaní z lôžka, pomoc pri líhaní si na lôžko, polohovanie, obsluha a premiestňovanie predmetov dennej potreby. Tiež je tu zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť: nákup potravín a iného drobného spotrebného tovaru, príprava jedla, varenie, zohrievanie jedla, donáška jedla do domu, umytie riadu, bežné upratovanie v domácnosti, obsluha bežných domácich spotrebičov, starostlivosť o bielizeň, starostlivosť o lôžko, vynášanie drobného odpadu do zbernej smetnej nádoby, ďalšie jednoduché úkony spojené s prevádzkou a udržiavaním domácnosti.

22. Z rozhodnutia Bratislavského samosprávneho kraja zo dňa 28.6.2016, ktorý posudzoval odkázanosť predchodkyne žalobcov na sociálnu službu vyplynulo, že táto je vzhľadom na jej posudok zaradená s celkovým počtom dosiahnutých bodov 10 do VI. stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

23. Dňa 11.2.2016 bola medzi poskytovateľom sociálnej služby Betánia Bratislava, n. o., IČO: 36077445 (ďalej len Betánia), prijímateľkou Emíliou Husákovou a platiteľom - žalobkyňou v 2. rade uzavretá Zmluva o poskytovaní sociálnej služby, ktorou sa poskytovateľ zaviazal poskytovať prijímateľke v zmluve vymedzené sociálne služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a opatrovateľské služby.

24. Dňa 17.3.2017 bola medzi poskytovateľom sociálnych služieb HESTIA n.o., IČO: 36077313 so sídlom Čachtická 17, 831 06 Bratislava, prijímateľkou Emíliou T. a prístupujúcim platiteľom úhrad- žalobcom v 1. rade uzavretá Zmluva o poskytovaní sociálnych služieb, v zmysle ktorej mal poskytovateľ poskytovať prijímateľke sociálne služby v rozsahu podľa stupňa odkázanosti prijímateľa. Poskytovateľ v zmluve bližšie špecifikoval, že išlo o služby stravovania, bývania, pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a úschovu osobných vecí. Medzi týmito zmluvnými stranami bola ďalej uzavretá zmluva o poskytovaní doplnkových služieb, ktoré zahŕňali poskytovanie alebo zabezpečovanie systému zdravotnej starostlivosti, ktorý zahŕňal poskytovanie služieb stredného zdravotného personálu, zabezpečovanie lekárskej starostlivosti a aplikáciu nadštandardných zdravotníckych pomôcok.

25. Spoločnosť LITIS odškodnenie s.r.o. listom zo dňa 17.5.2017 v mene predchodkyne žalobcov uplatnila voči žalovanému nárok na náhradu škody vo výške 2 018,62 eur titulom nákladov spojených s liečením vzniknutých v súvislosti s jej pobytom v zariadení Betánia za obdobie november 2016 až marec 2017. Žalovaného žiadala, aby uvedenú sumu uhradil v lehote do 20.6.2017.

26. Z príjmových pokladničných dokladov priložených k žalobe vyplýva úhrada liekov nasledovne: Probiofix-C - 1,95 eur, Ambrobene 15 - 5 eur, Lioton gel - 13,10 eur, Panthenol - 6,43 eur, Espumisan CP - 4,74 eur, Probio-fix 6 - 8 eur.

27. Faktúrou dodávateľa SI Medical s.r.o. č. 2016003240 zo dňa 30.9.2016 bolo predchodkyňou žalobcov vyúčtovanie vyšetrenie - MR muskuloskeletálneho systému a podanie kontrastnej látky v sume spolu 174,16 eur.

28. Žalobcovia súdu predložili nasledovné faktúry zariadenia sociálnych služieb Betánia:

- Faktúra č. 3532016 za november 2016 na sumu 490,20 eur

(zahnuté ubytovanie 261 eur, strava 92,36 eur, upratovanie 9,60 eur, pranie 11,20 eur, odborné činnosti 16 eur, doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky 97,04 eur, hygiena 3 eurá)

- Faktúra č. 3862016 za december 2016 na sumu 513,15 eur

(zahnuté ubytovanie 269,70 eur, strava 125,83 eur, upratovanie 12,60 eur, pranie 14,70 eur, odborné činnosti 21 eur, doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky 66,32 eur, hygiena 3 eurá)

- Faktúra č. 222017 za január 2017 na sumu 584,43 eur

(zahnuté ubytovanie 269,70 eur, strava 188,17 eur, upratovanie 18,60 eur, pranie 21,70 eur, odborné činnosti 31 eur, doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky 52,26 eur, hygiena 3 eurá)

- Faktúra č. 512017 za február 2017 na sumu 455,82 eur

(zahnuté ubytovanie 243,60 eur, strava 133,54 eur, upratovanie 13,20 eur, pranie 15,40 eur, odborné činnosti 22 eur, doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky 24,38 eur, hygiena 3 eurá)

- Faktúra č. 792017 za marec 2017 na sumu 452,02 eur

(zahrnuté ubytovanie 269,70 eur, strava 101,88 eur, upratovanie 10,20 eur, pranie 11,90 eur, odborné činnosti 17 eur, doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky 38,34 eur, hygiena 3 eurá).

29. Zo zariadenia Hestia boli súdu predložené jednotlivé faktúry za pobyt Y. T. v tomto zariadení v mesiacoch marec 2017 - október 2020. V týchto faktúrach boli Emílii T. vyúčtované nasledovné položky: obslužné činnosti ako strava, ubytovanie, pranie, žehlenie, drobné úpravy bielizne, odborné činnosti ako úkony sebaobsluhy; ďalšie činnosti: služby stredného zdravotníckeho personálu, služby dispenzárneho lekára pre dospelých, oprava, servis, obnova, údržba, administrácia liekov, lieky a predpisy, zdravotnícky materiál. Po sčítaní jednotlivých položiek faktúr Hestia bola celková suma na úhradu vyššia ako v prípade faktúr zariadenia Betánia. Pani Emílii T. boli zariadením vyúčtované sumy od 700 do 1 100 eur mesačne.

30. Dňa 28.11.2016 bola medzi Empatia, n.o., IČO: 36076864 a predchodkyňou žalobcov uzavretá Zmluva o poskytovaní služby. Išlo o službu označenú ako Domáca služba na mobilizáciu prijímateľa vykonávaná v byte (alebo inom prirodzenom prostredí) s tým, že služba bude vykonávaná v DSS Betánia, 2-3 x týždenne. Táto služba zahŕňala sprievod pri chôdzi, pomoc pri vstávaní z lôžka, polohovanie, pomoc pri manipulácii s predmetmi, obsluhu a premiestňovanie predmetov dennej potreby, iné výkony podľa dennej potreby. Zo záznamov o priebehu návštev mal súd preukázané, že táto služba bola Emílii T. poskytovaná cca 6-8 x mesačne a za uvedenú službu si Empatia, n.o. vyúčtovala nasledovné sumy:

- faktúrou č. 16 002 z 24.1.2017 služby v mesiaci december 2016 v sume 215 eur
- faktúrou č. 17 001 z 31.1.2017 služby v mesiaci január 2017 v sume 215 eur
- faktúrou č. 17 002 z 10.3.2017 služby v mesiaci február - marec 2017 v sume 215 eur
- faktúrou č. 17 003 z 4.4.2017 služby v mesiaci marec 2017 v sume 46,50 eur.

31. Zariadenie Hestia žalovanému odpovedalo na jeho otázky ohľadom jednotlivých faktúr a uviedlo, že vo faktúrach sú už zohľadnené aj finančné príspevky, ak boli poskytnuté od roku 2019. Finančné príspevky poskytuje od roku 2019 MPSVAR SR a ich výška sa každoročne mení. Vo faktúrach sa zohľadňuje aj finančný príspevok samosprávy. Hestia je neverejných poskytovateľom sociálnej služby. Do roku 2019 neverejným poskytovateľom finančný príspevok na prevádzku poskytovala iba samospráva (v tomto prípade BSK). V roku 2018 BSK najskôr poskytol finančný príspevok a následne ho žiadali vrátiť. V roku 2020 bol finančný príspevok podmienený odkázanosťou (MPSVAR SR) na jeden deň 17,90164 eur a v roku 2020 bol finančný príspevok na prevádzku na jeden deň (BSK) 16,18 eur.

32. Z výpisu z účtu IBAN: SK14 0900 0000 0000 3086 6606 vedeného na meno Y. T. vyplýva vykonávanie úhrad faktúr zariadení Betánia a Hestia ako aj úhrady za služby Empatie: dňa 9.12.2016 úhrada sumy 300 eur - Betánia, dňa 5.2.2017 sumy 584,43 eur - Betánia, dňa 7.3.2017 sumy 455,82 eur - Betánia, dňa 22.11.2016 suma 215 eur - Empatia, dňa 17.1.2017 sumy 215 eur - Empatia, dňa 3.3.2017 sumy 215 eur - Empatia, dňa 6.4.2017 sumy 46,50 eur - Empatia, dňa 19.3.2017 sumy 1 118,90 eur - Hestia, dňa 6.4.2017 sumy 28,66 eur - Hestia, dňa 4.5.2017 sumy 851,74 eur - Hestia, dňa 6.6.2017 sumy 861,54 eur - Hestia, dňa 9.8.2017 sumy 729,68 eur - Hestia, dňa 11.7.2017 sumy 712,62 eur - Hestia, dňa 19.10.2017 sumy 692,23 eur - Hestia, dňa 10.9.2017 sumy 387,75 eur - Hestia, dňa 11.11.2017 sumy 693 eur - Hestia, dňa 9.1.2018 sumy 962,67 eur - Hestia, dňa 7.12.2017 sumy 723,63 eur - Hestia, dňa 12.3.2018 sumy 569,78 eur - Hestia, dňa 6.2.2018 sumy 859,75 eur - Hestia, dňa 7.5.2018 sumy 623,29 eur - Hestia, dňa 17.4.2018 sumy 804,94 eur - Hestia, dňa 12.6.2018 sumy 919,13 eur - Hestia, dňa 15.7.2018 sumy 400 eur - Hestia, dňa 17.7.2018 sumy 552,77 eur - Hestia, dňa 14.8.2018 sumy 1 124,54 eur - Hestia, dňa 9.9.2018 sumy 1 055,57 eur - Hestia, dňa 7.10.2018 sumy 600 eur - Hestia, dňa 12.11.2018 sumy 481,08 eur a 1 228,17 eur - Hestia, dňa 13.12.2018 sumy 1 177,69 eur - Hestia, dňa 9.1.2019 sumy 867,63 eur - Hestia, dňa 12.2.2019 sumy 812,42 eur - Hestia, dňa 15.2.2019 sumy 200 eur - Hestia, dňa 18.3.2019 sumy 1 032,62 eur - Hestia, dňa 16.4.2019 sumy 1 031,85 eur - Hestia, dňa 16.5.2019 sumy 1 062,48 eur - Hestia, dňa 18.6.2019 sumy 944 eur - Hestia, dňa 11.7.2019 sumy 1 079,85 eur - Hestia, dňa 5.8.2019 sumy 500 eur - Hestia, dňa 6.9.2019 sumy 1 047,77 eur - Hestia, dňa 9.10.2019 sumy 1 089,28 eur - Hestia, dňa 8.11.2019 sumy 822,02 eur - Hestia, dňa 17.12.2019 sumy 883,11 eur - Hestia, dňa 14.2.2020 sumy 782,97 eur - Hestia, dňa 12.3.2020 sumy 850,09 eur - Hestia, dňa 3.4.2020 sumy 420,22 eur, dňa 7.4.2020 sumy 400 eur - Hestia, dňa 6.5.2020 sumy 400 eur - Hestia, dňa 12.5.2020 sumy 423,01 eur - Hestia, dňa 11.6.2021 sumy 847,20 eur - Hestia, dňa 15.7.2020 sumy 667,30 eur - Hestia, dňa 12.8.2020 sumy 600 eur - Hestia, dňa 18.8.2020 sumy 191,04 eur - Hestia, dňa 8.9.2020 sumy 660 eur - Hestia, dňa 14.9.2020 sumy 152,36 eur - Hestia, dňa 8.10.2020 sumy 860 eur - Hestia.

33. Predchodkyňa žalobcov Y. T. v čestnom vyhlásení zo dňa 4.10.2019 uviedla, že všetky úhrady za pobyt v zariadení Hestia, n. o. ako aj všetky ďalšie jej životné náklady ako i náklady na jej liečenie v dôsledku zranení utrpенých pri dopravnej nehode dňa 5.10.2015 znáša ona, t. j. platí ich z vlastných prostriedkov. V prípade ak aj platbu vykoná niekto iný (najmä jej syn Tibor Husák), tieto náklady im vždy refunduje z vlastných finančných prostriedkov.

34. Dňa 21.3.2017 Fakultná nemocnica Nitra spoločnosti LITIS odškodnenie s.r.o., predchádzajúcemu zástupcovi predchodkyne žalobcov oznámila, že FN Nitra nedisponuje oddelením pre dlhodobochorých pacientov.

35. Riaditeľka zariadenia Borinka v Nitre žalovanému na jeho žiadosť uviedla, že priemerná mesačná úhrada od prijímateľa sociálnej služby je vo výške 360 eur za mesiac. Z internetovej stránky zariadenia Borinka v Nitre www.zss-borinka-nitra.sk <<http://www.zss-borinka-nitra.sk>> súd zistil že ide o zariadenie poskytujúce služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. podľa § 38 - domov sociálnych služieb, § 35 zariadenie pre seniorov (pobytová celoročná forma), § 39 - špecializované zariadenie pre osoby postihnuté Alzheimerovou chorobou ako aj služby špecializovaného sociálneho poradenstva (ambulantná forma). Zariadenie má kapacitu 160 osôb, je situované v obytnej zóne mesta. Rozsiahly areál zariadenia vyplňa okrasná aj úžitková záhrada s lavičkami, altánkami, čo umožňuje oddych a relax. Z emailovej komunikácie právnej zástupkyne žalobcov a pani Ing. Jozefíny Vlčkovej, riaditeľky zariadenia Borinka vyplýva, že toto zariadenie poskytuje sociálnu službu klientom prioritne s diagnostikovanou Alzheimerovou chorobou a demenciami rôzneho typu etiológie. Ku dňu 11.9.2020 evidovali 26 žiadateľov o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a čakaciu dobu odhadovala na 5-6 mesiacov.

36. Na email právnej zástupkyne žalobcov odpovedala i pracovníčka zariadenia VINICKY ZSS Nitra tak, že dlhodobochorí voľnými kapacitami a nových klientov prijímajú len na základe evidencie čakateľov. K 11.9.2020 evidovali 64 žiadostí. ZSS neposkytuje zdravotnú starostlivosť.

37. Zo záverov doplnku znaleckého posudku LEGE ARTIS znalecká organizácia, s.r.o. č. 37/2019 vyplýva, že pani Y. T. bola v čase pred dopravnou nehodou dňa 5.10.2015 plne samostatná. Vek žalobkyne (v čase dopravnej nehody 79 rokov a 2 mesiace) mal rozhodujúci vplyv na to, že po dopravnej nehode a vyliečení sa zo zranení, ktoré utrpela bolo potrebné umiestniť do špecializovaného zariadenia Betánia a následne Hestia. Je možné predpokladať, že osoba mladšia s porovnateľnými zraneniami by sa začlenila do aktívneho života aj napriek existencii trvalých následkov, akým je amputácia dolnej končatiny. Vo veku takmer 80 rokov je takýto následok prekážkou trvalého života spolu s ostatnými trvalými následkami vyžaduje špecializovanú starostlivosť v špecializovanom zariadení a vedie k úplnej strate samostatnosti. K otázke, či jednotlivé ďalej vymenované položky vedú k zlepšeniu zdravotného stavu p. T. znalci uviedli: 1. ubytovanie - áno, vedie k zlepšeniu zdravotného stavu pre bezbariérovosť, zmenšenie obytnej plochy a priestoru nutného k premiestňovaniu za dosiahnutím jednotlivých činností, účelnosť bývania v špecializovanom zariadení prispôsobenom hendikepovaným osobám vedie k zlepšeniu a uľahčeniu ich pohyblivosti; 2. bežná strava - dostupnosť vyváženej, zdravej a najmä už pripravenej stravy bez nutnosti nakupovania, upratovania, chystania a upratovania po celodennej strave jednoznačne vedie k zlepšeniu zdravotného stavu p. T.; 3. iné obslužné činnosti (napr. upratovanie, pranie, žehlenie) - áno, z dôvodu výrazne zhoršenej mobility p. T. by vykonávanie týchto činností bolo výrazne obtiažne až nemožné; 4. hygiena - sťažená mobilita a vyšší vek vždy vedie k strate sebaobslužnosti pri hygiene, preto je účinná a odborná pomoc s hygienou v špecializovanom zariadení nevyhnutná k zlepšeniu zdravotného stavu; 5. lieky a zdravotnícke pomôcky - podávanie liekov a zdravotníckych pomôcok už zo samotnej podstaty vedie k zlepšeniu zdravotného stavu, o to viac po odborným vedením a dohľadom v špecializovanom centre; 6. manikúra a pedikúra - tieto činnosti vedú iba nepriamo k zlepšeniu zdravotného stavu, keďže sa jedná o úkony hygieny rúk a nôh, osobitne nechtov, kde je starostlivosť o ne je vo vyššom veku sťažená; 7. služby doprovodu - vzhľadom k výrazne horšej mobilite p. T. služby doprovodu výrazne zlepšujú dostupnosť všetkých jej potrieb a tým nepriamo zlepšujú jej zdravotný stav; 8. služby stredného zdravotníckeho personálu - všetky uvedené činnosti v špecializovanom zariadení zabezpečuje stredný zdravotnícky personál, jeho služby priamo zlepšujú zdravotný stav p. T.; 9. služby dispenzárneho lekára pre dospelých - áno; 10. administrácia liekov - vo vyššom veku je administrácia liekov náročná na logistiku a správnosť dodržania dávok a času užívania, preto pomoc pri administrácii jednoznačne vedie k zlepšeniu zdravotného stavu p. T.; 11 - náklady súvisiace s opravou a údržbou - zníženie psychického stresu a nutnosť starania sa, zabezpečovania a

hradenia nákladov súvisiacich s opravou a údržbou a prevzatie týchto starostí do administrácie zlepšujú psychický zdravotný stav p. T.. K užívaniu liekov v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou znalci uviedli: Panthenol 100mg - vitamín skupiny B, jeho užívanie nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou; Espumisan - liečivo na liečbu žalúdočno-črevných ťažkostí, na zníženie plynatosti, užívanie nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou; Probio - fix - výživový doplnok na podporu trávenia - jeho užívanie nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou.

38. Mgr. L. W., fyzioterapeut na výzvu súdu písomne uviedol, že príbuznými p. T. boli oslovení s prosbou o jej mobilizáciu a zlepšenie hybnosti po vykonanej amputácii dolnej končatiny v oblasti stehennej kosti. Cieľom bolo p. T. rozcvičiť, pomôcť jej posilniť svalový systém, aby bola pripravená na vertikalizáciu, po ktorej nasledovala pomoc a nácvik vstávania z lôžka, pri líhaní na lôžko, polohovanie, manipulácia s predmetmi a pomoc pri nácviku chôdze s protézou. P. T. bola ležiaci klient, plne pri vedomí, spolupracujúca. Mobilizácia pomohla p. T., aby sa stala sebestačnou. Sama sa dokázala premiestniť z postele do vozáka, zísť na toaletu, vykonávať normálne aktivity mimo postele. S vozíkom bola neskôr v zariadení Hestia, n.o. schopná zísť do záhradky, kde sa starala o kvetiny. Čo sa týka chôdze s protézou, sama sa chodiť nenaučila, nemala toľko istoty. Pri chôdzi bolo potrebné, aby ju niekto vždy sprevádzal. Mgr. W. uviedol, že zariadenie Betánia navštevuje už dlhodobejšie, pričom za celý čas nepostrehol jediný-krát, že by bola starostlivosť zo strany zamestnancov voči ich klientom a ani voči p. T. zanedbávaná. Zariadenie Betánia má v starostlivosti viac klientov s rôznymi diagnózami, ktorí sú plne mobilní, čiastočne mobilní i plne imobilní. Stupeň mobility určuje posudkový lekár. Niektorí klienti boli na tom ďaleko lepšie ako p. T., pretože amputácia je veľkým zásahom do organizmu, ale boli tu aj pacienti, ktorí na tom boli ťažšie. Sťažnosť p. T. nezachytil, mala len jedno prianie, a to byť v zariadení, ktoré má záhradku, kde by sa mohla pohybovať na invalidnom vozíku. Rodine preto Mgr. W. odporučil zariadenie Hestia.

39. Žalovaná v 3. rade v písomnom vyjadrení zo dňa 13.3.2021 uviedla, že mamičku umiestnili do zariadenia Betánia po predchádzajúcom rozhovore s vrchnou sestrou. Starali sa o ňu všetky tri deti. Od autonehody mala trvalo zavedený katéter, ktorý jej spôsoboval problémy - časté zápaly močových ciest. Prvý zdravotný problém u nej nastal v marci 2016, pričom bola odoslaná na hospitalizáciu do Nemocnice Staré Mesto Bratislava. Pri prepúšťaní im bolo lekárom povedané, aby v Betánii pravidelne sledovali krvný obraz a moč. Personál Betánie to však nerobil a mamičke sa zápaly opakovali, čo vždy končilo jej hospitalizáciou. V apríli 2016 navštívili Univerzitnú nemocnicu Milosrdní bratia Bratislava, kde jej doktorka dala dve skúmvky na špeciálne odobratie moču, ktoré mala žalovaná v 3. rade odovzdať vrchnej sestre v Betánii. Keď za ňou žalovaná v 3. rade prišla, vrchná sestra reagovala takto: „P. T., to ste zle pochopili, prečo by sme to mali tak robiť?“ Žalovaná v 3. rade zostala prekvapená a opäť sa spojila s doktorkou, ktorá dôrazne žalovanej v 3. rade povedala, že v Betánii majú urobiť, ako káže. Žalovaná v 3. rade preto šla opäť za vrchnou sestrou a napokon uvedené urobili. So zápalom močových ciest bola p. T. opakovane hospitalizovaná aj od 27.9.2016 do 5.10.2016. Dňa 10.11.2016 bola p. T. amputovaná dolná končatina. Dňa 21.11.2016 bola prevezená späť do Betánie. Bolo potrebné jej pomáhať a tiež s ňou chodiť a rehabilitovať, čo v Betánii odmietali robiť. Brat Tibor preto vybavil fyzioterapeuta, ktorý za p. T. chodil, ale nebolo to každý deň tak ako by to bolo potrebné. V decembri 2016 niekedy začiatkom týždňa sa začala mamička zle cítiť, telefonovala žalovanej v 3. rade, ktorá potom telefonovala riaditeľke Betánia. Tá jej povedala, že nie je lekár, ale má vrchnú sestru, ktorej dôveruje. Keďže stav p. T. sa nezlepšoval, volala žalovaná v 3. rade opäť do zariadenia, kde jej vrchná sestra povedala, že to musia zvládnuť. V piatok okolo 14-tej volala žalovanej v 3. rade vrchná sestra z Betánie, že p. T. zavolali sanitku, pretože sa toho dožadovala a nechali ju ísť samú s vodičom do nemocnice. V nemocnici si mamičku nechali ešte týždeň. K vyjadreniam riaditeľky zariadenia Betánia, že brat Tibor do zariadenia nechodil, bolo to z dôvodu, že bol dlho PN po operácii. Žalovaná v 3. rade so sestrou Soňou svoje výhrady voči zariadeniu prezentovali zriedka a veľmi jemne, lebo nie sú také rázne povahy a báli sa, že keď sa začnú sťažovať, odrazí sa to v horšom prístupe personálu o mamičku. Až keď brat Tibor začal chodiť osobne do Betánie, začal riešiť nedostatočnú starostlivosť. Dôvodom odchodu z Betánie nebolo, že si mamička priala zariadenie so záhradou, ale hľadali zariadenie, kde by sa poskytovala aj zdravotná starostlivosť a rehabilitácie vlastným personálom, pretože zdravotný stav mamičky to vyžadoval a Betánia tieto služby nevedela poskytnúť.

40. Z lekárskeho správ Y. T. mal súd preukázané, že p. T. bola opakovane hospitalizovaná v nemocnici z dôvodu horúčky a infektov močových ciest.

41. Zistený skutkový stav súd posúdil v zmysle nižšie uvedených ustanovení platných právnych predpisov:

42. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

43. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

44. Podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením.

45. Podľa § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka náklady liečenia a náklady pohrebu sa uhradzujú tomu, kto ich vynaložil.

46. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 381/2001 Z. z.) poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/20191001>> alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,

d) ušlého zisku.

47. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

48. Súd na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že nárok žalobcov je dôvodný, avšak nie v celom rozsahu.

49. Bolo jednoznačne preukázané, že dňa 5.10.2015 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič motorového vozidla zn. Škoda Rapid, EČV: R E. W., pri ktorej bola právna predchodkyňa žalobcov pani Y. T. vážne zranená. V čase dopravnej nehody bola poškodená vo veku 79 rokov a 2 mesiace. V konaní tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla Škoda Rapid, EČV: R poistená u žalovaného. Za nespornú a preukázanú považoval súd i tú skutočnosť, že poškodená Y. T. bola pred dopravnou nehodou celkom samostatná, žila sama v Nitre, jej tri deti žili v Bratislave so svojimi rodinami. Dopravná nehoda život a zdravie Y. T. vážne ovplyvnila. Následkom ťažkých zranení zostala poškodená Y. T. pripútaná na lôžko a dňa 10.11.2016 jej musela byť amputovaná dolná končatina v stehennej časti. Po dopravnej nehode tak zostala nesamostatná a odkázaná na každodennú pomoc tretích osôb. Z posudku Mesta Nitra o odkázanosti fyzickej osoby z 20.1.2016 vyplýva V. stupeň odkázanosti p. Y. T. na pomoc inej fyzickej osoby, čo zodpovedá rozsahu odkázanosti 8-12 hodín denne. Podľa rozhodnutia Bratislavského samosprávneho kraja z 28.6.2016 je p. E. T. odkázaná na poskytovanie sociálnej služby v špecializovanom zariadení, v zmysle posudku o odkázanosti jej bolo pridelených 10 bodov, čo zodpovedá VI. stupňu odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (z celkovej stupnice I. - VI.).

50. Žalobcovia sa voči žalovanému v tomto konaní domáhajú náhrady nákladov vynaložených za služby poskytnuté ich matke Emílii T. zariadeniami sociálnych služieb, domáhajú sa tiež náhrady nákladov za služby spojené s jej rehabilitáciami a náhrady nákladov vynaložených za lieky a magnetickú rezonanciu.

51. Žalovaný na svoju obranu v tomto konaní poukazoval na nemožnosť uplatňovať si žalované nároky z povinného zmluvného poistenia, v konaní vzniesol i námietku premlčania. Namietal ďalej, že poškodená sa uzavretím zmluvy akýchkoľvek ďalších nárokov voči poškodenému vzdala, argumentoval tiež nedôvodnosťou jednotlivých nárokov, za nedôvodný považoval tiež presun Y. T. z Nitry do Bratislavy

a neskôr zo zariadenia Betánia drahšieho zariadenia v Hestia v Bratislave. Žalovaný tiež tvrdil, že Y. T. mohla byť umiestnená na oddelení dlhodobých chorých pacientov, pričom náklady na uvedené boli hradené zo systému verejného zdravotného poistenia. Žalovaný s poukazom na ust. § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka v konaní namietal aj potrebu preukázania, že jednotlivé faktúry zariadení sociálnych služieb boli skutočne zaplatené poškodenou.

52. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

53. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

54. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

55. Pri premlčaní práva na náhradu škody Občiansky zákonník ustanovuje tzv. kombinovanú premlčaciu dobu, a to kratšiu subjektívnu a dlhšiu objektívnu. Ich začiatok je upravený odlišne, tieto premlčacie doby začínajú plynúť, plynú a končia nezávisle od seba. Pokiaľ ide o právo na náhradu škody na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba. Vylúčenie objektívnej premlčacej doby (§ 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka) treba so zreteľom na osobitnú povahu týchto práv považovať za celkom opodstatnené. Pri práve na náhradu škody je začiatok subjektívnej premlčacej doby daný momentom, kedy sa poškodený dozvedel o zodpovednom subjekte a o tom, že mu vznikla majetková ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť v peniazoch, pričom pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nielen predpokladaná vedomosť poškodeného. K tomu dochádza vtedy, keď poškodený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik škody a orientačne aj jej rozsah. V danom prípade nie je možné odvíjať počiatok plynutia premlčacej doby odo dňa 5.10.2015, t. j. odo dňa, kedy sa stala dopravná nehoda, pri ktorej došlo k poškodeniu zdravia Y. T., pretože v tomto čase ešte nároky, ktoré si žalobcovia podanou žalobou voči žalovanému uplatňujú ani neexistovali. Dňa 5.10.2015 síce došlo k poškodeniu zdravia Y. T., k tomuto dňu však na jej strane neexistovala škoda spočívajúca vo vynaložení finančných prostriedkov na úhradu jednotlivých faktúr zariadení sociálnych služieb, nákladov na lieky či magnetickú rezonanciu. Emílii T. vznikla škoda až potom, ako jej zo strany zariadení sociálnych služieb boli tieto služby vyúčtované a skutočne ich zaplatila. Skôr ako boli poškodenej doručené jednotlivé faktúry zariadení sociálnych služieb a sumy v nich uvedené boli poškodenou reálne zaplatené premlčacia doba nezačala plynúť. Námietku premlčania vzhľadom na uvedené súd považuje za nedôvodnú.

56. Súd ďalej skúmal, či sú u žalovaného splnené jednotlivé predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu. Zodpovednosť za škodu podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka je založená na princípe objektívnej zodpovednosti, teda zodpovednosti bez zreteľa na zavinenie. Túto zodpovednosť nesie prevádzkovateľ vozidla, teda taká fyzická alebo právnická osoba, ktorá má právnu a faktickú možnosť trvale disponovať s dopravným prostriedkom. Nebolo sporné, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená, bolo v čase dopravnej nehody poistená u žalovaného. V nadväznosti na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. mala poškodená právo uplatniť si nárok na náhradu škody priamo voči poisťovateľovi, teda žalovanému a žalovaný za náhradu tejto škody zodpovedá.

57. Rozsah povinného zmluvného poistenia je definovaný v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby za neho poisťovateľ hradil poškodenému o. i. aj preukázané nároky na náhradu škody na zdraví. V súlade s ust. § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri škode na zdraví uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného podanou žalobou bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou, či pod účelné náklady spojené s liečením je možné zahrnúť aj náklady na pobyt poškodenej Y. T. v zariadeniach sociálnych služieb a ako aj ďalšie náklady, ktoré poškodenej v súvislosti s dopravnou nehodou vznikli (náklady na lieky, magnetickú rezonanciu). Súdna prax vykladá pojem účelne vynaložené náklady extenzívne a pod uvedený pojem zahŕňa nielen výdavky vecného charakteru, ako sú náklady na doplnky liečby, náklady na zdravotné a rehabilitačné pomôcky, ale aj náklady spojené s tým, že je nutné vzhľadom na zdravotný stav

poškodeného, zabezpečiť starostlivosť o neho treťou osobou (napr. ošetrovateľ, výpomoc v domácnosti a pod.). Patria sem aj iné náklady spojené s výkonom niektorých úkonov za účelom obnovenia alebo zlepšenia zdravotného stavu poškodeného (rehabilitácie). Akceptuje sa, že takáto starostlivosť môže trvať aj niekoľko rokov a nie je nutným, aby tieto náklady mali pozitívny výsledok. Náklady, ktoré by poškodenému poskytovali určitý komfort v zabezpečovaní jeho potrieb bez toho, aby sa podporila jeho liečba sa však neakceptujú (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, komentár k ust. § 449).

58. Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. IV ÚS 444/11 z 5.12.2012 uvádza: „Jednou ze záruk práva na ochranu zdraví fyzické osoby garantovaného článkom 31 Listiny je princíp plného odškodnení za utrpěnou újmu na zdraví, který zakládá nárok na náhradu nákladů spojených s péčí o nesoběstačnou poškozenou osobu a její domácnost po ukončení léčby jakožto samostatný nárok v rámci odškodňování majetkové újmy vzniklé v souvislosti se škodou na zdraví, k jehož uplatnění je poškozená osoba aktivně legitimována bez ohledu na to, zda o ni bezplatně pečuje osoba blízká či nikoli. Soudní rozhodnutí, jimiž byl princip plného odškodnění popřen, porušují vlastnické právo poškozeného zaručené článkem 11 Listiny základních práv a svobod. Právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrozpornosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích. Jestliže zásada jednotnosti a bezrozpornosti právního řádu zapovídá odlišný přístup k obdobným právním institutům v jednotlivých právních odvětvích, odlišný výklad institutu náhrady škody v právu občanském a pracovním postrádá své opodstatnění.“ Ústavný súd ČR predmetnom náleze ďalej poukázal na nutnosť vykladať zákon ústavne konformne, v súlade s jeho účelom. V takomto duchu je potrebné vnímať aj povinnosť škodcu poskytnúť poškodenému plnú náhradu za všetky utrpené straty a škody a umožniť poškodenému získať postavenie také, v akom sa nachádzal pred protiprávnym konaním, pred škodnou udalosťou. Pokiaľ má byť zmenšenie majetkového stavu poškodeného celkom odstránené, nie je možné pojem skutočnej škody stotožňovať so škodou na veci, t. j. iba so škodou, ktorá sa následkom protiprávneho konania na veci priamo prejavila, ale je potrebné vykladať ju extenzívnejšie v zmysle zahrnutia všetkých ostatných nákladov, ktoré musel poškodený znášať v súvislosti s protiprávnym konaním škodcu. Ústavný súd ČR tu ďalej uvádza: „Jestliže ani po podstoupení léčby poškozený nedosáhne soběstačnosti v péči o svou osobu a domácnost, je nucen vyhledat pomoc třetích osob, ať už z kruhu rodinného, mezi přáteli, či profesionálního pečovatele. Dlouhodobě však nelze zcela spoléhat a využívat rodinné a přátelské solidarity, při niž jsou osoby blízké zatíženy bezplatnou péčí o postiženého, vymyká-li se rozsah péče míře únosné pro běžnou lidskou a rodinnou solidaritu. I v souvislosti s péčí o poškozeného vzniká určitá škoda, která se u osob blízkých může projevovat omezenými možnostmi pracovního uplatnění, sníženým výdělkem, zmenšením časového prostoru pro odpočinek a rekreaci či vyšší psychickou a fyzickou únavou. Není přípustné, aby bylo výlučně na obětavé okolí přenášeno břemeno důsledků poškození zdraví postiženého v neúměrné míře, a škůdce tak byl osvobozen od jakékoli zátěže. Je věcí poškozeného, jaký způsob zajištění péče o svou osobu zvolí, zda je pro něj přijatelnější péče osoby blízké, či dá přednost profesionálnímu ošetrovateľovi, a proto mu nelze odmietať priznaní renty s odůvodněním, že postiženému díky obětavosti okolí na ni nevzniká nárok, zatímco kdyby obětavé okolí neměl a byl nucen si hradit péči profesionální pečovatelské služby, nárok na rentu by mu vznikl.“

59. V súdnej veci bolo nepochybne preukázané, že Y. T. práve v dôsledku dopravnej nehody zostala nesamostatná a odkázaná na pomoc okolia pri každodenných činnostiach. Aj s poukazom na vyššie citované rozhodnutie nebolo spravodlivé žiadať, aby starostlivosť o poškodenú zabezpečila v celom rozsahu jej rodina, priatelia, známi, prípadne iné tretie osoby bez akéhokoľvek nároku na náhradu nákladov. Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 25Cso/3838/2018 zo dňa 25.6.2020 rovnako konštatoval: „...již judikatura k předchozí úpravě (§ 449 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013) postupně dospěla k širšímu pojetí, totiž že nárok na náhradu nákladů léčení zahrnuje vedle nákladů potřebných k obnově zdraví nebo zlepšení zdravotního stavu poškozeného po škodné události též náklady na udržení více či méně stabilizovaného zdravotního stavu i v situaci, kdy se další zlepšení nepředpokládá, a rovněž skutečně vynaložené náklady na zajištění pomoci při životních úkonech poškozeného či zajištění chodu jeho domácnosti, které poškozený vzhledem k trvalým následkům poškození zdraví nemůže sám vykonávat (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2015, sp. zn. 31 Cdo 1778/2014, publikovaný pod č. 44/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále též jen Sbírka). Náklady spojené s péčí o zdraví postižené osoby implikují, že jde o výdaje v širším slova smyslu, jestliže je poškozený trvale zdravotně postižen a nemůže péči o sebe sama obstarat bez pomoci

jiného. Jde o péči osobní, která nemá lékařský charakter a nepředstavuje zdravotní péči. Patří sem úkony osobní hygieny, přípravy stravy a jejího přijímání, vyměšování, oblékání, apod. Není-li poškozený schopen zčásti či zcela se postarat o svou osobu, jsou omezeny i jeho možnosti obstarat si záležitosti v domácnosti. I na tyto případy zákon pamatuje tím, že zakotvuje právo na náhradu nákladů na péči o domácnost poškozeného. Tady půjde o obstarávání nákupů, úklid, praní i vyřizování potřebných záležitostí navenek, tj. na poště, na úřadech apod.“

60. Vzhľadom k tomu, že účelne vynaložené náklady spojené s liečením je potrebné vykladať extenzívne, dospel súd k záveru, že pod tieto náklady je možné zahrnúť aj náklady, ktoré bola poškodená Y. T. nútená vynaložiť na zabezpečenie starostlivosti o jej osobu a jej každodenné fungovanie, pretože toto si bez pomoci tretích osôb sama zabezpečiť nedokázala. V súdnej veci sa poškodená Y. T. stala imobilnou práve v dôsledku dopravnej nehody zavinenej treťou osobou. O tom, že prijímanie stravy, vykonávanie každodennej hygieny sú nevyhnutné potreby každého človeka, nie je dôvod pochybovať. Keďže Y. T. bola práve v dôsledku dopravnej nehody obmedzená v uvedených činnostiach a nedokázala tieto činnosti vykonávať samostatne, tieto služby jej poskytli zariadenia sociálnych služieb. Nárok na úhradu nákladov za zabezpečenie týchto služieb je preto daný. Tento nárok však nie je možné chápať tak, že poškodená má nárok na preplatenie všetkého, čo jej zariadenia sociálnych služieb vyúčtovali a podľa názoru súdu je nutné účelnosť a opodstatnenosť jednotlivých položiek dôsledne zvažovať.

61. Podanou žalobou sa žalobcovia domáhajú zaplatenia nákladov za pobyt Y. T. v zariadeniach sociálnych služieb, a to v zariadení Betánia za mesiace november 2016 - marec 2017 a v zariadení Hestia v mesiacoch marec 2017 - október 2020. Žalobcovia náklady preukázali faktúrami zariadení a v rámci priznania náhrady žiadali od jednotlivých vyúčtovaných súm odpočítať sumu vo výške 270 eur, ktorú by aj inak, nebyť dopravnej nehody, Y. T. vynaložila za stravu, bývanie v byte v Nitre a ďalšie bežné mesačné výdavky. Suma týchto iných mesačných výdavkov nebola sporná, keďže žalovaný ju nenamietal.

62. Za faktúr zariadenia Betánia vyplýva, že poškodenej boli vyúčtované náklady na ubytovanie, stravu, upratovanie, pranie, odborné činnosti, doplatok za lieky a zdravotné pomôcky a hygienu. Z vykonaného dokazovania, a to predovšetkým z vyjadrení právnej zástupkyne žalobcov ako aj vzhľadom na vyjadrenia MUDr. Tomáša Andráša mal súd jednoznačne preukázanú opodstatnenosť všetkých týchto výdavkov. Znalec MUDr. Tomáš Andráš sa na pojednávaní a v znaleckom posudku síce položkovite vyjadroval k položkám faktúr zariadenia Hestia, tieto sa však z väčšej časti, pochopiteľne aj vzhľadom na potreby poškodenej, prekrývajú. Bolo preukázané, že poskytnutie ubytovania vedie k zlepšeniu zdravotného stavu pre jeho bezberierovosť, zmenšenie obytnej plochy a priestoru nutného k premiestňovaniu za účelom dosiahnutia jednotlivých činností. K zlepšeniu zdravotného stavu prispieva i strava, ktorá je nutrične vyvážená a najmä pripravená, teda od poškodenej osoby sa nevyžaduje nutnosť nakupovať, variť, po príprave jedla upratať. Uvedené možno konštatovať i vo vzťahu k položke prania, pretože je zrejme, že poškodená Y. T. ako ležiaci a neskôr len obmedzene sa pohybujúci človek by si tieto činnosti nedokázala sama zabezpečiť. Pokiaľ ide o odborné činnosti, tieto podľa vyjadrenia riaditeľky zariadenia p. Renáty L. zahŕňali prácu zdravotnej sestry, v prípade Y. T. išlo o prevázovanie rany po amputácii. Túto položku súd považuje za opodstatnenú. Rovnako opodstatnený je i nárok uvedený v položkách doplatky za lieky a zdravotnícke pomôcky a náklady na hygienické pomôcky, avšak za predpokladu, že žalobcovia by tieto položky preukázali. Pokiaľ ide o jednotlivé lieky, zdravotnícke a hygienické pomôcky, tieto žalovaný spochybňoval a považoval ich za nedostatočne preukázané. Žalobcovia tieto položky následne vôbec nepreukázali. Vzhľadom na uvedené z faktúr, ktoré zariadenie Betánia Emílii T. vystavilo, považoval súd za dôvodne uplatnené len položky ubytovanie, strava, upratovanie, pranie, odborné činnosti a hygiena. Pokiaľ ide o položku lieky a zdravotnícke pomôcky, považoval súd faktúry zariadenia v rozsahu, v akom mu boli predložené, za nepreskúmateľné, táto položka v nich nebola dostatočne preukázaná. K faktúram nebol priložený ani len rozpis liekov a pomôcok a už vôbec nie doklad preukazujúci skutočné zaobstaranie konkrétnych liekov a zdravotných pomôcok pre Emíliu T.. Z toho, čo žalobcovia preložili, vôbec nevyplýva aké lieky, prípadne zdravotné pomôcky mala Y. T. spotrebovať a či tieto boli spotrebované práve v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Aj vzhľadom k tomu, že Y. T. si už v podanej žalobe uplatnila nárok na preplatenie viacerých liečiv, ktoré podľa názoru súdu nemajú nijakú súvislosť s dopravnou nehodou, je jej nárok na preplatenie položky doplatky za lieky a zdravotné pomôcky v zmysle faktúr zariadenia Betánia nepreukázaný a súd jej preto náhradu za túto položku nepriznal. Z faktúr zariadenia Betánia tak súd akceptoval nasledovné:

- z faktúry č. 3532016 za november 2016 sumu vo výške 393,16 eur (ubytovanie 261 eur, strava 92,36 eur, upratovanie 9,60 eur, pranie 11,20 eur, odborné činnosti 16 eur, hygiena 3 eurá)
- z faktúry č. 3862016 za december 2016 sumu vo výške 446,83 eur (ubytovanie 269,70 eur, strava 125,83 eur, upratovanie 12,60 eur, pranie 14,70 eur, odborné činnosti 21 eur, hygiena 3 eurá)
- z faktúry č. 222017 za január 2017 sumu vo výške 532,17 eur (ubytovanie 269,70 eur, strava 188,17 eur, upratovanie 18,60 eur, pranie 21,70 eur, odborné činnosti 31 eur, hygiena 3 eurá)
- z faktúry č. 512017 za február 2017 sumu vo výške 430,74 eur (ubytovanie 243,60 eur, strava 133,54 eur, upratovanie 13,20 eur, pranie 15,40 eur, odborné činnosti 22 eur, hygiena 3 eurá)
- z faktúry č. 792017 za marec 2017 sumu vo výške 413,68 eur (ubytovanie 269,70 eur, strava 101,88 eur, upratovanie 10,20 eur, pranie 11,90 eur, odborné činnosti 17 eur, hygiena 3 eurá),
čo spolu predstavuje sumu vo výške 2216,58 eur (393,16 eur + 446,83 eur + 532,17 eur + 430,74 eur + 413,68 eur = 2 216,58 eur).

Po odpočítaní sumy vo výške 270 eur za každý mesiac (5x 270 eur = 1 350 eur) vznikol žalobcom v súvislosti s pobytom Y. T. v zariadení sociálnych služieb Betánia nárok na zaplatenie sumy vo výške 866,58 eur (2 216,58 eur - 1 350 eur = 866,58 eur).

63. Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že poškodená bola v marci 2017 premiestnená zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia v Bratislave, kde boli náklady na jej pobyt podstatne vyššie. Zariadenie Hestia poškodenej fakturovalo mesačne sumu okolo 700 - 900 eur. Žalobcovia presun p. T. do zariadenia Hestia odôvodňovali zanedbaním starostlivosti o jej osobu, tiež tým, že v zariadení Betánia jej neposkytovali rehabilitačné služby, ako aj negatívnym pôsobením iných pacientov s duševnými poruchami na psychiku Y. T.. Vzhľadom na námietky žalovaného súd skúmal, či bolo nutné poškodenú presunúť do drahšieho zariadenia a či je dôvodné, aby tieto zvýšené náklady takto vzniknuté hradil žalovaný. Súd dospel k záveru, že náhradu vyšších výdavkov spojených s tým, že Y. T. bola umiestnená v zariadení, ktoré považovala ona i členovia jej rodiny za lepšie, nie je od žalovaného spravodlivé požadovať. Podľa názoru súdu žalobcovia v konaní nepreukázali, že zdravotná starostlivosť o Emíliu T. v Betánii mala byť zanedbaná. Počas celej doby umiestnenia Y. T. v zariadení Betánia žalobcovia nepodali na toto zariadenie nijakú sťažnosť. Tvrdenia žalovanej v 3. rade, že sa nestožovali, pretože súd také povahy a nechceli, aby sa personál zariadenia potom správal k ich matke inak, vyznievajú veľmi nepresvedčivo. Napriek skutočnosti, že zariadenie Betánia neposkytovalo svojim klientom zdravotnú starostlivosť, jednotlivé služby dokázalo zabezpečiť a takýmto spôsobom mohla byť zabezpečená i rehabilitačná starostlivosť či výmena katétra. Ani samotná skutočnosť, že počas pobytu v zariadení Betánia bola Y. T. opakovane hospitalizovaná nepreukazuje, že starostlivosť o ňu mala byť zanedbaná. Z faktúr zariadenia Hestia, v ktorom bola Y. T. umiestnená po odchode z Betánie, súd zistil, že k hospitalizácii Y. T. došlo i počas jej pobytu v zariadení Hestia, a to opakovane (21.8.2017 - 6.9.2017, 25.4.2018 - 10.5.2018). Naopak, aj z výsluchu riaditeľky tohto zariadenia vyplynulo, že patria k drahším zariadeniam v Bratislave, vo vzťahu k svojim klientom sa snažia o určitú nadstavbu a riadne poskytovanie služieb podľa potrieb klientov. Podľa názoru súdu nie je možné odôvodňovať presun Y. T. do iného zariadenia z toho dôvodu, že na izbe mala istý čas osobu, ktorá bola v horšom zdravotnom stave. Riaditeľka zariadenia Betánia A. L. vo svojom výsluchu potvrdila, že po prijatí Y. T. do zariadenia bola práve ona tou pacientkou, ktorej zdravotný stav bol horší, no postupne sa zlepšil. Pokiaľ sa o niekoľko týždňov stalo, že jej zdravotný stav bol lepší a bola na izbe s pacientkou v horšom stave, toto súd považuje vzhľadom na povahu zariadenia za normálne. Je potrebné si uvedomiť, že tieto zariadenia sú určené práve pre osoby, ktoré sa o seba nedokážu samé postarať, zväčša trpia rôznymi poruchami, ochoreniami a bolesťami. Súd mal z tvrdení riaditeľky zariadenia Betánia preukázané, že Y. T. bola umiestnená na poschodí, kde bolo len 8 klientov, ktorí nemali vážne psychické postihnutia. Nijaké zanedbanie starostlivosti voči Emílii T. nepotvrdil ani fyzioterapeut Mgr. Karol Čakloš, ktorý s ňou cvičil. Práve on sa zmienil, že mala pranie byť v zariadení so záhradou, preto jej deťom navrhol práve zariadenie Hestia, do ktorého bola Y. T. neskôr premiestnená. Žalobcovia dôvodnosť presunu Y. T. do drahšieho zariadenia v Bratislave nepreukázali. Pokiaľ boli náklady na pobyt Y. T. v tomto zariadení vyššie, súd dospel k záveru, že náhradu týchto výdavkov nie je možné od žalovaného žiadať. Nárok na náhradu nákladov za služby zariadenia sociálnych služieb Hestia žalobcom súd priznal len čiastočne, a to do výšky nákladov, ktoré by Y. T. zaplatila aj v inom lacnejšom zariadení. Vzhľadom k tomu, že v predchádzajúcom období bola Y. T. umiestnená v zariadení Betánia, mal súd faktúrami tohto zariadenia preukázané, že starostlivosť o ňu bolo možné zabezpečiť aj za nižšie náklady predstavujúce sumu vo výške 464,57 eur mesačne. K tejto sume súd dospel priemerovaním nákladov vyúčtovaných Emílii T. zariadením Betánia, a to za obdobie 5 mesiacov novembra 2016 do marca 2017, pričom zohľadnil len tie z nákladov, ktoré považoval za preukázané, t. j. z faktúry za mesiac november 2016 sumu 393,16

eur + z faktúry za mesiac december 2016 sumu 446,83 eur + z faktúry za mesiac január 2017 sumu 532,17 eur + z faktúry za mesiac február 2017 sumu 430,74 eur + z faktúry za mesiac marec 2017 sumu 413,68 eur + ďalšie náklady za mesiac marec 2017 v sume 106,29 eur - vid' odôvodnenie nižšie. Priemer nákladov na 1 mesiac: 393,16 eur + 446,83 eur + 532,17 eur + 430,74 eur + 413,68 eur + 106,29 eur = 2 322,87 eur; $2\ 322,87 : 5 = 464,57$ eur.

64. Pretože v mesiaci marec 2017 došlo k presunu Y. T. zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia, bola jej zariadením Betánia vyúčtovaná nižšia suma v porovnaní s ostatnými mesiacmi. Faktúra za mesiac marec 2017 zariadenia Betánia zahŕňala ubytovanie za celý mesiac marec 2017 (31 dní v sume 452,02 eur), stravu zahŕňala len v rozsahu 16x raňajky, 17x obed a 17x večera, zahŕňala i upratovanie v sume 10,20 eur, pranie v sume 11,90 eur a odborné činnosti v sume 17 eur. Je logické, že pokiaľ by bola Y. T. v zariadení Betánia umiestnená do 31.3.2017, náklady za tento mesiac by boli vyššie, pretože by bolo nutné zaplatiť i stravu za ďalšie dni, t. j. ešte 15x raňajky, 14x obed a 14x večeru, čo činí 86,29 eur (14x 6,07 eur = 84,98 eur a k tomu 1,31 za raňajky). K tejto sume dospel súd z priemeru nákladov na stravu z faktúr za január 2017, február 2017 a marec 2017 tak, že vypočítal cenu stravy za 1 deň v sume 6,07 eur, raňajky cena raňajok bola 1,31 eur za deň. Za mesiac marec 2017 by v prípade pobytu Y. T. v zariadení Betánia do konca uvedeného mesiaca bolo potrebné zaplatiť i za upratovanie, pranie a odborné činnosti za celý mesiac, ktoré položky súd vzhľadom na už vyššie uvedené odôvodnenie akceptoval. Vychádzajúc z predchádzajúcich faktúr súd považoval za dôvodné zohľadniť za mesiac marec 2017 položky upratovanie + 5 eur, pranie + 6 eur a odborné činnosti + 9 eur. Za mesiac marec 2017 tak náklady predstavovali sumu spolu vo výške 519,97 eur (suma 413,68 eur z faktúry zariadenia Betánia + 86,29 eur za ďalšiu stravu + 20 eur za ďalšie upratovanie, pranie a odborné činnosti).

65. Za obdobie, kedy bola Y. T. umiestnená v zariadení Hestia, súd akceptoval náklady na starostlivosť o ňu sumu do výšky sumy 464,57 eur mesačne. Od tejto sumy súd odpočítal sumu 270 eur, ktorú by poškodená na svoje bežné každodenné potreby vynaložila i za situácie, že by sa dopravná nehoda nestala. Po odpočítaní sumy 270 eur od sumy 464,57 eur súd dospel k sume 194,57 eur, ktorú žalobcom za pobyt poškodenej v zariadení sociálnych služieb Hestia v období od marca 2017 do októbra 2020 priznal. Náhrada bola žalobcom priznaná za celých 42 mesiacov (apríl 2017 - september 2020) v sume 8 171,94 eur (42 x 194,57 eur = 8 171,94 eur). Za mesiac marec 2017 súd žalobcom priznal náhradu vo výške 106,29 eur (len náklady na ďalšiu stravu 86,29 eur, upratovanie + 5 eur, pranie + 6 eur a odborné činnosti + 9 eur), vzhľadom k tomu, že náhrada za ubytovanie a hygienu už boli za celý mesiac zohľadnené vo faktúre Betánie za marec 2017. Y. T. dňa 9.10.2020 zomrela, za mesiac október 2020 žalobcom patrí náhrada v sume 58,37 eur, ktorú súd vypočítal vychádzajúc z mesačnej náhrady vo výške 194,57 eur, potom náhrada za 1 deň predstavuje 58,37 eur ($194,57 \text{ eur} : 30 \times 9 = 58,37$). Celková suma náhrady za mesiace marec 2017 - október 2020 činí 8 336,60 eur (106,29 eur + 8 171,94 eur + 58,37 eur = 8 336,60 eur).

66. Žalovaný v konaní argumentoval, že poškodená mohla byť umiestnená aj v inom, ešte lacnejšom zariadení, prípadne na oddelení dlhodobu chorých, či v zariadení verejného poskytovateľa sociálnych služieb. V prípade preukázania uvedeného, by tieto námietky boli nepochybne dôvodné, žalovaný však možnosť umiestniť poškodenú Emíliu T. v inom zariadení nepreukázal. Fakultná nemocnica Nitra v liste z 21.3.2017 uviedla, že oddelením dlhodobu chorých nedisponuje. Z tvrdení žalobcov súd ďalej zistil, že sa im pobyt pre ich matku na oddelení dlhodobu chorých v inom zariadení vybaviť nepodarilo. Za dôvodný považoval súd aj ich argument, že si je ťažko predstaviť, že akákoľvek nemocnica či posudkový lekár zdravotnej poisťovne povolí niekoľkoročný pobyt na oddelení dlhodobu chorých. Tieto oddelenia sú totiž určené na to, aby pacientom poskytovali liečbu dlhobehjšiu ako len pár dní, rehabilitáciu ako aj nácvik bežných denných činností, nie sú však určené na poskytovanie opatrovania seniorov, prípadne i mladších osôb, ktoré sa nedokážu o seba postarať. Z internetovej stránky www.zeleny-sen.sk, na ktorú poukázal žalovaný vo svojom vyjadrení z 24.10.2019 (č. I. 176 spisu) súd zistil, že priemerná dĺžka hospitalizácie v tomto zariadení sa riadi stavom pacienta a trvá priemerne 21 dní. Pokiaľ ide o možnosť umiestniť p. T. v zariadení sociálnych služieb BORINKA v Nitre, mal súd z vyjadrenia riaditeľky zariadenia Ing. Jozefíny H. ako aj z informácií o zariadení na internete preukázané, že toto zariadenie je určené predovšetkým pre osoby s diagnostikovanou Alzheimerovou chorobou a rôznymi typmi demencie. V konaní nebolo sporným, že Y. T. bola po psychickej stránke v poriadku, nedokázala sa však o seba postarať po fyzickej stránke. Súd sa stotožňuje s názorom žalobcov, že umiestnenie takejto osoby v zariadení, v ktorom by bola obklopená inými osobami s ťažkými psychiatrickými diagnózami, by určite neprospelo k nadobudnutiu psychickej pohody a rovnováhy. Z vyjadrení žalovaného v 1. rade ako aj

Mgr. Karola W. a svedkyne Ing. G. N. vyplynulo, že Y. T. bola osobou spoločenskou, ktorá potrebuje kontakt s inými ľuďmi, s ktorými dokáže viesť konverzácie na požadovanej úrovni. Keďže toto zariadenie sa zameriava prioritne na klientov s Alzheimerovou chorobou a rôznymi demenciami (čo vyplynulo z emailu riaditeľky zariadenia na č. I. 306 spisu), nie je napokon ani zrejmé, či by toto zariadenie Emíliu T. vôbec do zariadenia prijalo.

67. Žalobcovia sa v konaní domáhajú aj preplatenia nákladov, ktoré mali byť Emílii T. poskytnuté organizáciou Empatia. Pracovník tejto organizácie 2 - 3x týždenne Emíliu T. v zariadení sociálnych služieb navštevoval a poskytoval jej sprievod pri chôdzi, vstávaní a líhaní si na lôžko, pomoc pri manipulácii s predmetmi. V konaní nebolo sporným že tieto rehabilitačné cvičenia mali na Emíliu T. pozitívny vplyv, viedli k zmierneniu následkov amputácie na jej bežný život, čo potvrdil i fyzioterapeut tejto organizácie a uviedol, že mobilizácia a pomoc pomohla Emílii T. stať sa sebestačnou tak, že sa dokázala sama premiestniť do vozíka či zísť na toaletu. Za úhradu služieb pracovníka organizácie Empatia bola Emílii T. vyúčtovaná suma vo výške spolu 691,50 eur. Tieto náklady súd považuje za účelne vynaložené a ich úhradu z účtu Y. T. za preukázanú.

68. Nárok na zaplatenie sumy vo výške 175,16 eur ako nákladov za prednostné MR vyšetrenie Y. T. v súkromnom zariadení súd nepovažoval za účelne vynaložený. V prípade, ak bolo toto vyšetrenie naozaj nevyhnutné, mal jej ho ošetrujúci lekár indikovať a Y. T. mohla byť vyšetrená na náklady zdravotnej poisťovne. Žalobcovia v konaní nepreukázali nevyhnutnosť vyšetrenia Y. T. v súkromnom zariadení, tento výdavok preto nie je možné považovať za účelne vynaložený. Súd nemá pochybnosti o závažnosti jej zdravotného stavu, pokiaľ sa ale žalobcovia domáhajú nárokov na preplatenie služieb, ktoré nemuseli byť vynaložené, takýto nárok nie je spravodlivé od žalovaného žiadať.

69. Nárok na zaplatenie nákladov za lieky je dôvodný len čiastočne, a to len pokiaľ ide o liek Lioton gel, ktorý je určený na liečbu úrazov a krvných podliatin. Opodstatnenosť nákladov za užívanie tohto lieku potvrdil i znalec MUDr. Tomáš Andráš. Užívanie liekov Panthenol 100mg (vitamín skupiny B), Espumisan (liečivo na liečbu žalúdočno-črevných ťažkostí a zníženie plynatosti) a Probio-fix (doplnok na podporu trávenia) nie je v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, čo vyplýva už zo samotného popisu týchto liekov a tiež z doplnenia znaleckého posudku vypracovaného LEGE-ARTIS znaleckou organizáciou s.r.o. Liek Ambrobene 15 sa užíva pri akútnych a chronických ochoreniach dýchacích ciest spojených s ťažkým vykašliavaním, pri infekčných ochoreniach dýchacích ciest, čo s dopravnou nehodou Y. T. nijako nesúvisí. Zo všetkých požadovaných nárokov na lieky je dôvodný len nárok na zaplatenie sumy vo výške 13,10 eur za liek Lioton gel, úhrada ktorého bola preukázaná na základe pokladničného dokladu z 6.10.2016.

70. Celkovo súd žalobcom priznal nárok na náhradu sumy vo výške 9 907,78 eur (suma 866,58 eur - Betánia; suma 8 336,60 eur - Hestia, suma 691,50 eur - Empatia, suma 13,10 eur - Lioton gel). Úhradu jednotlivých faktúr zariadení Betánia, Hestia, za služby Empatie mal súd preukázanú z výpisu z účtu Y. T. vedeného v Slovenskej sporiteľni, a.s. a z jej čestného vyhlásenia. Úhrada za liek Lioton gel vyplýva zo samotného pokladničného dokladu. Ďalšie nároky súd vzhľadom na vyššie uvedené odôvodnenie nepovažoval za dôvodné, preto žalobu vo zvyšnej časti zamietol.

71. Pre úplnosť súd dopĺňa, že sa zaoberal aj obsahom uznesenia Okresnej prokuratúry Nitra o schválení zmiernosti medzi obvineným vodičom Stanislavom W. a poškodenou Emíliou Husákovou z toho hľadiska, či sa poškodená uzavretím zmiernosti vzdala uplatňovania akýchkoľvek ďalších nárokov na náhradu škody voči vodičovi, čo by potom podľa žalovaného znamenalo nemožnosť žiadať náhradu od žalovaného, ktorý z povinného zmluvného poistenia jednotlivé nároky platí za škodcu. V danom prípade poškodená v trestnom konaní pred prokuratorkou síce vyhlásila, že si od obvineného uplatňuje nárok na náhradu škody v sume 7 570 eur a iné nároky na náhradu škody si u obvineného uplatňovať nebude, zároveň však vyhlásila, že náhradu škody za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia prípadne ďalšie nároky na náhradu škody si bude uplatňovať priamo od poisťovateľa UNIQUA poisťovňa a.s. Bratislava. Vzhľadom na uvedené vyhlásenie je zrejmé, že poškodená sa jednotlivých ďalších nárokov na náhradu škody nad rámec sumy 7 570 eur nemienila vzdať a tieto si chcela uplatniť priamo voči žalovanému v súlade s ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

72. Za celkom nedôvodnú považoval súd i námietku žalovaného o tom, že zdravotný stav Y. T. po dopravnej nehode ovplyvnila skutočnosť, že v čase dopravnej nehody bola osobou vyššieho veku,

mala takmer 80 rokov, a preto aj ona zodpovedá za prípadnú škodu v rozsahu najmenej 50 %. Súd žalovanému pripomína, že Y. T. bola pred dopravnou nehodou celkom samostatná, nebolo nutné, aby jej stravu, úkony sebaobsluhy a obslužné činnosti zabezpečovali iné osoby, nebolo nutné, aby vynakladala finančné prostriedky za lieky. Y. T. nijako dopravnú nehodu nezavinila, preto je zohľadňovanie akejkoľvek spoluviny na jej strane celkom bezpredmetné.

73. Podľa § 517 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákona dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

74. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákona, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

75. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

76. Žalobcovia žiadajú, aby súd zaviazal žalovaného i zaplatením úrokov z omeškania v sadzbe 5 % ročne a to zo sumy 1 380,20 eur od 21.6.2017 do zaplatenia a zo sumy 8 593,58 eur od 2.1.2019 do zaplatenia. Tomuto nároku súd vyhovel, avšak len čiastočne. V podanej žalobe pôvodná žalobkyňa žiadala priznať jej nárok na úroky z omeškania z požadovanej sumy 697,93 eur počnúc dňom 21.6.2017 do zaplatenia. Poukazovala pritom na výzvu zo dňa 17.5.2017. Z dokumentov predložených súdu s podanou žalobou vyplýva, že spoločnosť LITIS odškodnenie s.r.o. výzvou zo dňa 17.5.2017 v mene Y. T. vyzvala žalovaného na úhradu sumy vo výške 2 018,62 eur predstavujúcej náhradu finančných prostriedkov vynaložených za liečebnú starostlivosť o Enlie T. v zariadení Betánia v mesiacoch november 2016 až marec 2017, ktorú sumu mal žalovaný uhradiť do 20.6.2021. V podanej žalobe doručenej súdu dňa 3.10.2018 pôvodná žalobkyňa žiadala priznať jej „len“ sumu 697,93 eur a úroky z omeškania z tejto sumy od 21.6.2017. V rozšírení žaloby z 5.12.2018 a následne z 21.2.2019 už žiadala priznať jej sumu 9 973,78 eur a úroky z omeškania zo sumy 1 380,20 eur od 21.6.2017 do zaplatenia a zo sumy 8 593,58 eur od 2.1.2019 do zaplatenia. Podaním zo dňa 11.5.2020 pôvodná žalobkyňa opäť žalobu rozšírila a dožadovala sa zaplatenia sumy 25 316,73 eur + úroky z omeškania v nezmenenej výške a podaním zo dňa 13.11.2020 žiadala sumu 28 757,18 eur + úroky z omeškania v nezmenenej výške. Počiatok omeškania v prípade nároku žalobcov na zaplatenie sumy vo výške 1 380,20 eur žalobcovia odvodzovali od výzvy spoločnosti LITIS odškodnenie s.r.o. zo dňa 17.5.2017, ktorou bola žalovanému určená lehota na plnenie do 20.6.2017. Je potrebné pripomenúť, že touto výzvou bol žalovaný vyzvaný na náhradu nákladov za pobyt Y. T. v zariadení Betánia a náhrady za lieky a poplatku za MR vyšetrenie. Z týchto nárokov je dôvodný len nárok na zaplatenie sumy vo výške 879,68 eur (866,58 eur za pobyt v Betánii + 13,10 eur za Lioton gel), ktorý nárok súd žalobcom priznal a je nepochybné, že žalovaný tento nárok nezaplatil ani na základe výzvy právnej predchodkyne žalobcov. Zo sumy vo výške 879,68 eur preto žalobcom patria aj úroky z omeškania. Je potrebné uviesť, že výzva zo dňa 17.5.2017 znela na značne vyššiu sumu. Pokiaľ aj žalovaný považoval tento nárok za neprimeraný, mohol predchodkyňu žalobcov uspokojiť aspoň čiastočne a do omeškania by sa nedostal. Podaním z 5.12.2018 sa žalobcovia domáhali zaplatenia sumy 8 593,58 eur pozostávajúcej z nákladov na pobyt Y. T. v zariadení Hestia od marca 2017 do júla 2018 a sumy vo výške 691,50 eur za služby Empatie. Na základe podania z 21.2.2019 svoj nárok rozšírili o úroky z omeškania zo sumy 8 593,58 eur, ktoré si uplatňujú odo dňa 2.1.2019, t. j. od vyjadrenia žalovaného, v ktorom žalovaný odmieta uvedené nároky uspokojiť. Z nárokov uplatnených podaním z 5.12.2018 bola žalobcom priznaná suma vo výške 4 494,62 eur (3 803,12 eur za pobyt v Hestii + 691,50 eur za služby Empatie) a z tejto sumy im patria i úroky z omeškania. Nárok žalobcov na ďalšie úroky z omeškania súd za dôvodný nepovažoval, a preto ho zamietol. Z ďalších požadovaných súm, ktorých zaplatenia sa žalobcovia dožadovali (preplatenie nákladov na pobyt v zariadení Hestia po auguste 2018) si už žalobcovia nárok na úroky z omeškania neuplatnili. Pokiaľ ide o sadzbu úrokov z omeškania, žalobcovia žiadali priznať im nárok na úroky z omeškania v sadzbe 5 % ročne, čo je v súlade s ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z.

77. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

78. Predmetom konania bol nárok žalobcov na zaplatenie sumy vo výške 28 757,18 eur. Žalobcom bola priznaná suma 9 907,78 eur, v tejto časti konania mali žalobcovia úspech predstavujúci 34,45 % predmetu sporu. Žalovaný bol v konaní úspešný v celej zostávajúcej časti predmetu sporu, pretože žaloba bola v zostávajúcej časti zamietnutá (65,55 %). Celkovo možno konštatovať vznik nároku na náhradu trov konania žalovanému a to v rozsahu 31,10 % (65,55 % - 34,45 % = 31,10 %).

79. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.